

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 19.06.2024

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, י"ז בסיון התשפ"ד - 23 ביוני 2024

(שעה ואופן הישיבה ייקבעו בהמשך)

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
-------------	------------------	------------------

א. הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון - מתן שירותים במרפאה ביישוב קטן לחברי קופה אחרת), התשפ"ג-2023 של חה"כ טטיאנה מזרסקי (פ/3532)

ב. הצעת חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון - ביטול הגנת קטין מפני פרסומים מזיקים במקרה של טיפול ואשפוז פסיכיאטריים), התשפ"ד-2023 של חה"כ גלית דיסטל אטבריאן (פ/4124)

ג. הצעת חוק הגבלת מכירה של קנביס רפואי בסביבת בתי ספר, התשפ"ד-

2024 של חה"כ קטי קטרין שטרית
ואחרים (פ/4367)

ד. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון -
העדפה מתקנת ללוחמים), התשפ"ג-
2022 של חה"כ שרן מרים השכל
(פ/713)

- המשך הדיון

ה. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון -
העדפה מתקנת ללוחמים), התשפ"ד-
2024 של חה"כ מאיר כהן (פ/4189)

ו. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון -
החשבת תקופת מילואים לעניין עבודה
מועדפת), התשפ"ד-2024 של חה"כ שלי
טל מירון ודוד ביטן (פ/4183)

ז. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון -
מועדי תשלום דמי לידה), התשפ"ד-
2024 של חה"כ אברהם בצלאל ואחרים
(פ/4469)

ח. הצעת חוק עבודת נשים (תיקון -
הארכת תקופת הלידה וההורות להורי
פעוט עם מוגבלות מורכבת), התשפ"ג-
2022 של חה"כ יעקב אשר ומשה גפני
(פ/497)

ט. הצעת חוק עובדים זרים (תיקון - אי תחולת הסדר פנסיוני על עובד זר המועסק אצל יחיד בענף הסיעוד), התשפ"ג-2023 של חה"כ אריאל קלנר (פ/3818)

י. הצעת חוק שירות חובה לכל, התשפ"ד-2024 של חה"כ אביגדור ליברמן ואחרים (פ/4497)

יא. הצעת חוק העדה הדרוזית, התשפ"ג-2023 של חה"כ גדעון סער (פ/3344)

יב. הצעת חוק אספקת החשמל (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ אופיר כץ ואחרים (פ/4182)

- דיון נוסף לפני קריאה ראשונה

יג. הצעת חוק המים (תיקון - קביעת תעריפי מים לחקלאות), התשפ"ד-2024 של חה"כ אלון שוסטר ורם בן ברק (פ/4472)

יד. הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון - צמצום בזבוז מזון שתוקפו עומד לפוג ברשתות הקמעונאות הגדולות), התשפ"ד-2023 של חה"כ יסמין פרידמן ואחרים (פ/4150)

טו. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (דחיית מימוש נקודות זיכוי לחיילים משוחררים), התשפ"ג-2023 של חה"כ אליהו רביבו (פ/1932)

טז. הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין) (פטור מארנונה למצללה), התשפ"ג-2023 של חה"כ משה פסל (פ/3467)

יז. הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב) (תיקון - חישוב עליות מחירי הארנונה), התשפ"ד-2024 של חה"כ ולדימיר בליאק (פ/4661)

יח. הצעת חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון מס' 4) (תיקון - הרחבת תחולה והארכת תוקף), התשפ"ג-2023 של חה"כ יצחק קרויזר (פ/3877)

יט. הצעת חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) (תיקון - מתן פסק דין במקרי אלימות קשים), התשפ"ג-2023 של חה"כ פנינה תמנו (פ/3685)

כ. הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - הקלטה בבית משפט לענייני משפחה), התשפ"ג-2023 של חה"כ טלי גוטליב (פ/3433)

כא. הצעת חוק העונשין (תיקון - אלימות במשפחה בנוכחות קטין או חסר ישע), התשפ"ג-2022 של חה"כ גלעד קריב (פ/53)

כב. הצעת חוק העונשין (תיקון - ביטול עבירת השוטטות), התשפ"ד-2024 של חה"כ משה סולומון (פ/4536)

כג. הצעת חוק למניעת הטרדה מינית (תיקון - החמרת הענישה על הטרדה מינית באמצעים טכנולוגיים - הפצת תוכן מיני של קטינים), התשפ"ג-2023 של חה"כ פנינה תמנו ואחרים (פ/3117)

כד. הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון - השעיה עד סיום ההליכים), התשפ"ג-2023 של חה"כ מירב כהן וניסים ואטורי (פ/3544)

כה. הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון - הפטר לאלתר לחייב יחיד מעבר לגיל פרישה), התשפ"ד-2024 של חה"כ שלום דנינו (פ/4382)

כו. הצעת חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים) (תיקון - מעצרים מינהליים בגין חברות בארגון טרור), התשפ"ד-2024 של חה"כ שמחה רוטמן (פ/4558)

כז. הצעת חוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה -

חרבות ברזל (תיקון - הוראת קבע),
התשפ"ד-2024 של חה"כ אריאל קלנר
(פ/4626)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת טטיאנה מזרסקי

פ/25/3532

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – מתן שירותים במרפאה ביישוב קטן לחברי קופה אחרת), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 229 ב-1 בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994, בסעיף 229ב(ג) –

(1) בפסקה (1) –

(א) אחרי "תושבים" יבוא "או ביישוב הנמצא במרחק של עד עשרה קילומטרים מהיישוב האמור (להלן – יישוב סמוך)";

(ב) אחרי "מרפאה באותו יישוב" יבוא "או ביישוב הסמוך";

(ג) בהגדרה "שירות רפואי", במקום האמור בה יבוא "שירותי הבריאות הכלולים בסל שירותי הבריאות";

(2) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) קופת חולים המפעילה מרפאה כאמור בפסקה (1), תציב שלט במקום בולט ובו מידע בדבר זכאות מבוטחי קופות חולים אחרות לקבלת שירות במרפאה על פי חוק זה.

(4) קופת חולים תשלח, אחת לשנה, פרסום למבוטחיה המתגוררים ביישוב שבו אין מרפאה מטעמה, ובו מידע על זכאותם לקבלת שירות במרפאה של קופת חולים אחרת, בהתאם להוראות פסקה (1)."

דברי הסבר

ביישובים קטנים רבים בישראל, שאוכלוסייתם אינה עולה על 10,000 תושבים, פועלת מרפאה אחת בלבד של קופה אחת, ולכן תושבים רבים המבוטחים בקופה אחרת, נאלצים לנסוע אל מחוץ ליישוב כדי לקבל את השירות הרפואי.

המחוקק, שהיה ער לבעיה זו, מצא לה פתרון באמצעות הוראת סעיף 229ב(ג) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994. הוראה זו מחייבת קופת חולים המפעילה מרפאה ביישוב שאוכלוסייתו אינה

עולה על 10,000 תושבים לתת שירות רפואי גם לחברי קופת חולים אחרת שאינה מפעילה מרפאה באותו יישוב.

אולם, הסעיף הקיים מאפשר לקבל במרפאה של הקופה האחרת שירותים מסוימים בלבד (רופא משפחה, ילדים, נשים, אחות, מעבדה ובית מרקחת), ולא את כל השירותים הקיימים במרפאה של אותה קופה. נוסף על כך, הסעיף מתייחס רק לשירותים הקיימים ביישוב, ולא לשירותים הניתנים במרחק סביר מהיישוב.

מוצע לאפשר למבוטחי קופות חולים שאין ביישובם מרפאה של קופת החולים שאליה הם שייכים, את קבלת כלל השירותים הרפואיים הכלולים בסל שירותי הבריאות הניתנים בקופת החולים הקיימת, וכך גם למבוטחים שגרים ביישוב שהוא במרחק של עד 10 קילומטרים מהמרפאה הקיימת. תיקון זה יחזק את השירות הרפואי ביישובי הפריפריה, שכן קופת החולים המעניקה שירותים ביישובים אלה תקבל תוספת הכנסה כתוצאה ממתן השירות למבוטחי הקופות האחרות, ובהתאם תוכל להציע היקף רחב יותר של שירותים רפואיים.

כמו כן, מוצע לפרסם את דבר הזכאות, הן במרפאה והן במכתב למבוטחים, וכך לאפשר למבוטחים לממש את זכותם.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת יעקב מרגי וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/2199).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חבר הכנסת יעקב מרגי (פ/22/748), על שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יעקב מרגי וקבוצת חברי הכנסת (פ/23/858 ; פ/24/380) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/25/3338).

הצעת החוק זהה לפ/24/380 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ל' בסיוון התשפ"ג (19.06.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת גלית דיסטל אטבריאן

פ/25/4124

הצעת חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון) – ביטול הגנת קטין מפני פרסומים מזיקים במקרה של טיפול ואשפוז פסיכיאטריים), התשפ"ד–2023

1. תיקון סעיף 24 בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך–1960¹, בסעיף 24(א)(1) –
- (1) פסקת משנה (ג) – תימחק;
- (2) פסקת משנה (ח) – תימחק.

דברי הסבר

חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך–1960 (להלן – החוק), פורס רשת הגנה על קטינים ששלומם הגופני והנפשי בסיכון על רקע סיבות שונות, חלקן משפחתיות, ויש צורך במעורבות של מערכת הרווחה ובית המשפט כדי להבטיח את שלומם.

סעיף 24 לחוק מטיל חובת סודיות על מידע שעשוי להיות קשור להפעלת הוראות החוק ביחס לקטין מסוים, על מנת להבטיח את פרטיותם של קטינים וכחלק מההגנה עליהם. כמו כן קובע סעיף 24 לחוק סנקציה פלילית על מפר חובת סודיות זו (מאסר של שנה או קנס).

כך למשל, אוסר הסעיף על כל אדם, ובכלל זה גם על בני משפחה מקרבה ראשונה (אב, אם וכ"ו), לפרסם שמו של קטין או כל דבר אחר העשוי להביא לידי זיהויו של קטין, בין על ידי כלל הציבור ובין על ידי סביבתו הקרובה, או לרמוז על זיהויו כאמור, בין באמצעות פרסום של קולו, דמותו, כולה או חלקה, סביבתו או דמויות הקרובות לקטין, ובין בדרך אחרת, באופן או בנסיבות שיש בהם כדי לגלות, בין השאר שהם עברו או עתידים לעבור "בדיקה, טיפול או אשפוז פסיכיאטרי" או כי עברו ניסיון אובדני או נפטרו מאירוע אובדני. סעיף זה אינו אוסר על חשיפה כי קטינים נבדקים, מטופלים או חולים במחלה גופנית אחרת, מטופלים בעקבותיה, או נפטרים כתוצאה ממנה.

ההתייחסות הספציפית למחלות מתחום "בריאות הנפש" בסעיף זה, והתעלמות ביחס למחלות אחרות, הן בעלות השפעה קשה ורחבת היקף. יש בכך העמקת הסטיגמה אודות מחלות "נפש", מעצם העובדה שנאסר בחוק על אנשים לדבר על מחלה כזו בכל הקשר שלה.

מלבד העמקת הסטיגמה, האיסור בלשון החוק פוגע באפשרות של בני המשפחה לבקש ולקבל עזרה עבור ילדיהם, מקשה עליהם להעביר מסמכים שונים ומידע נדרש כדי להעניק את הטיפול הטוב ביותר

עבור ילדיהם. על אף שלא לכך התכוון המחוקק, במצב הקיים, הורים שרוצים לשתף אדם אחר במצב אותו הם חווים עם ילדיהם, למעשה עוברים על החוק. לדוגמא, אם הורה צריך לשמור על הילד בבית ולבקש על כך ימי מחלה ממקום העבודה, הרי שעל פי החוק אסור לו לעדכן אף חבר ממקום עבודתו על סיבת ההיעדרות.

יתרה מכך, אם הורה נדרש לעזרתם של בני משפחה, חברים, מכרים, או בייביסיטר לצורך שמירה על הילד, הרי הדבר ההגיוני ביותר לשתף אותם במצבו של המטופל וגם פה החוק מקשה ואוסר זאת. באותו הזמן שבו נאסר עליו לספר לסביבתו ולבקש מהם עזרה, הוא נאלץ לשתף בפירוט את מערכת החינוך, את הביטוח הלאומי, את מחלקת הרווחה, את המטפלים השונים, וגורמי מקצוע רבים על מנת להעניק טיפול מיטבי לילדו.

חשוב לציין כי מצב פסיכיאטרי של ילד או ילדה משפיע באופן דרמטי על הבית כולו. שמירת הסודיות באופן כל כך קיצוני ובמנותק מאופן שמירת הסודיות בכל מחלה אחרת – מונע מהמשפחה כולה קבלת עזרה עבור כל בני המשפחה האחרים שמושפעים מאוד ממחלת הילד.

אמנם ברור הרצון לספק סודיות והגנה עבור המטופל הקטין, אך הסעיפים האמורים מעמידים את בני משפחתו של המטופל ואת המטופל עצמו במצב אבסורדי ומונעים את היכולת שלהם לשתף ולפנות לעזרה מגורמים מסוימים, דבר שאינו הגיוני ומלווה בנזקי משנה רבים.

נוסף על כך תיקון זה בא לשנות את הסטיגמה שיש בציבור אודות מחלות "נפש" והסתרתם כאילו מדובר במשהו פסול.

הצעת החוק נוסחה בסיוע עם עמותת "מוקד הלב".

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מיכל מרים וולדיגר (פ/2938/24).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת עידית סילמן (פ/125/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בכסלו התשפ"ד (11.12.2023)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1106 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.06.2024 .

חק/1106. הצעת חוק הנוער (טיפול והשגחה) (תיקון - ביטול הגנת קטין מפני פרסומים מזיקים במקרה של טיפול ואשפוז פסיכיאטריים), התשפ"ד-2023 של חה"כ גלית דיסטל אטבריאן (פ/4124)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמות:	חברות הכנסת	קטי קטרין שטרית צגה מלקו
	מצטרפים : חברי הכנסת	יעקב אשר נאור שירי
4367/25/פ		

הצעת חוק הגבלת מכירה של קנביס רפואי בסביבת בית ספר, התשפ"ד-2024

- מטרה
1. מטרת חוק זה להגן על שלומם ובריאותם של תלמידי בית ספר ולמנוע חשיפה שלהם לקנביס ומוצריו או למקומות לממכר קנביס בסביבת בית הספר.
- הגדרות
2. בחוק זה –
- "בית ספר" – כהגדרתו בחוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969¹;
- "נקודת מכירה של קנביס רפואי" – בית מרקחת שבו נמכר קנביס רפואי או כל עסק או מקום אחר בו נמכר קנביס רפואי;
- "קנביס" – כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973²;
- "קנביס רפואי" – מוצר המיועד לשימוש רפואי ומכיל קנביס, העומד באמות מידה מקצועיות שגיבש משרד הבריאות לעניין התצורה וריכוז החומרים הפעילים, למעט תכשיר רשום בפנקס התכשירים כהגדרתו בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981³;
- "תלמיד" – מי שלומד בבית ספר.
3. הגבלת מרחק של נקודות מכירה של קנביס רפואי של לא יוקמו ולא יפעלו נקודות מכירה של קנביס רפואי בטווח של 250 מטר בקו אווירי מבית ספר.

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.
³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 694.

4. הוראת מעבר נקודות מכירה של קנביס רפואי אשר פעלו ערב תחילתו של חוק זה, ימשיכו לפעול ולמכור קנביס רפואי באופן אינטרנטי או טלפוני בלבד ויספקו את הקנביס באמצעות שילוח, ככל שהדבר מותר לפי פקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981, ובלבד שהקנביס לא יוצג בנקודת המכירה ודבר מכירתו של הקנביס לא יפורסם לעוברים ולשבים ולבאי נקודת המכירה.

דברי הסבר

כידוע, קנביס מוגדר כ"סם מסוכן" בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, וגם באמנה היחידה בדבר סמים נרקוטיים של האו"ם משנת 1961 שישראל חתומה עליה. מטרתה של הצעת חוק זו היא להגביל את החשיפה של תלמידי בתי ספר (לרבות ילדים ובני נוער בגיל ההתבגרות) לקנביס, וזאת בדרך של מניעת הקמה של בתי מרקחת או נקודות ממכר אחרות של קנביס רפואי בקרבת בתי ספר. לפי דוח הצוות הבין-משרדי בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט פלילי), גבי עמית מררי (נובמבר 2020, בעניין בחינת המדיניות בנוגע לאיסור על צריכת קנביס בישראל), אחד הנושאים החשובים שיש לתת עליהם את הדעת בבחינת המדיניות הנוהגת והראויה בנוגע לצריכת הקנביס הוא ההשפעה על קטינים וצעירים. מנתוני הדוח עולה כי קיימת עלייה בהיקף השימוש בקנביס בקרב בני נוער לצד ירידה בגיל ההתנסות. זאת ועוד, הדוח דן בכך שישנם נזקים בריאותיים כבדים שצעירים עלולים להיחשף אליהם בעקבות השימוש בקנביס, בהשוואה למבוגרים, זאת לצד ההשלכות שיכולות להיות למפגש של צעירים וקטינים עם מערכת אכיפת החוק. כמו כן, בני נוער וילדים מועדים מלכתחילה לסיכון מיוחד להתמכרויות ולהשפעה שלילית. בראייה השוואתית, ניכר שמדינות רבות הסדירו רגולציה מקומית הקובעת מרחק מסוים בין מקום לממכר קנביס לבין בתי ספר או מוסדות חינוך. בארה"ב, כל מדינה רשאית לקבוע בעצמה רגולציה בנדון ומגוון מדינות קבעו מרחק בין בתי ממכר לקנביס במרחקים הנעים בין 150-300 מטר. בווינגטון, ממכר קנביס צריך להיות ממוקם לפחות 1,000 רגל (כ-300 מטרים) מבתי ספר ומקומות רלוונטיים נוספים כגון: גינות שעשועים, מרכז טיפול בילד, פארק ציבורי, ספריות ועוד. בניו יורק, נקבע מרחק של 500 רגל (כ-150 מטרים). באריזונה וקולורדו נקבע מרחק של 300 מטר. בקנדה נקבע מרחק מינימלי של 150 מטר בין חנויות למכירת קנביס לבתי ספר ומקומות ציבוריים (מגרשי משחקים ומרכזים קהילתיים). באוסטרליה יש מדינות שקבעו מרחק מינימלי בין בתי ממכר קנביס לבתי ספר. גם במדינות בהן הקנביס חוקי קיימות הגבלות על המרחק בין בתי מרקחת לבתי ספר. באורוגוואי, בה קנביס הוא חוקי, החוק המקומי מטיל מגבלת מרחק של 300 מטרים בין בתי מרקחת בהם מוכרים קנביס לבית ספר. בקולומביה, בה קנביס הוא סם חוקי למטרות רפואיות ולמתקר, החוק המקומי מטיל מגבלת מרחק של 150 מטרים בין בית מרקחת המוכר קנביס לבתי ספר. הצעת חוק זו מבקשת לקבוע בחקיקה הישראלית הסדר דומה להסדרים אחרים קיימים בעולם, המטילים מגבלת מרחק בין בית מרקחת למכירת קנביס רפואי לבין בית ספר. לפיכך מוצע לקבוע כי לא תותר הפעלה של נקודת מכירה לקנביס במרחק של עד 250 מטר מבית ספר. הצעת החוק תאפשר לבתי מרקחת אשר מוכרים קנאביס ופועלים טרם כניסתו לתוקף של חוק זה, לחמשיך לעסוק בממכר קנביס, זאת באמצעות מכירה "מרחוק" בטלפון או אונליין ובמשלוח בלבד, מבלי שתתבצע מכירה במקום וללא שיותרו פרסומות ותצוגת קנביס בבית המרקחת תוך מטרה לצמצם ככל הניתן את חשיפת הילדים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר א' התשפ"ד (04.03.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת שרון מרים השכל

713/25/פ

הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון – העדפה מתקנת ללוחמים), התשפ"ג–2022

1. תיקון סעיף 9 בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 9(ב), בסופו יבוא "ושירות סדיר כלוחם, כהגדרתו בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994²."
2. הוספת פרק ג'א בחוק העיקרי, אחרי סעיף 19א יבוא:

פרק ג'א: העדפה מתקנת לסטודנטים ששירתו ללוחמים

"הגדרות 19א. בפרק זה –

"העדפה מתקנת" – מתן עדיפות או הקלות בתנאי

הקבלה, התקציבים, מסלולי הלימוד

ותוכניות הלימוד, לרבות בדרך של קביעת

תקנות, אמות מידה, נהלים וכללים;

"חייל משוחרר", "לוחם", "שירות סדיר" –

כהגדרתם בחוק קליטת חיילים משוחררים,

התשנ"ד–1994.

19א2. חייל משוחרר אשר שירת שירות סדיר כלוחם,

ללוחמים

יהיה זכאי להעדפה מתקנת בתנאי הרישום,

הקבלה והלימודים במוסדות להשכלה גבוהה

בתחומי הלימוד השונים, לרבות מסלולי לימוד

מיוחדים.

19א3. על אף האמור בכל דין, אין רואים הפליה בהעדפה

ללוחמים אינה

מתקנת או במתן עדיפות אחרת מכוח חוק זה

ללוחמים, בתנאי הרישום, הקבלה והלימודים

הפליה

במוסדות להשכלה גבוהה.

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

² ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.

לוחמים
כאוכלוסייה
ייחודית

4א19. (א) התקציבים המוקצים במסגרת תקציב המועצה להשכלה גבוהה והמוסדות המוכרים על ידה לקבוצות אוכלוסייה ייחודיות, לרבות מיעוטים ואוכלוסיות מרקע חברתי-כלכלי רלוונטי, יוקצו בשינויים המחויבים ובאופן יחסי גם ללוחמים, על פי חלקם של הלוחמים מבין כלל הזכאים לתקציבים כאמור.

(ב) כל העדפה מתקנת, לרבות באמצעות חוק, תקנה, הוראה, תנאי קבלה, נוהל, כלל, מסלול, תכנית או ניקוד, אשר ניתנת לאוכלוסייה ייחודית לעניין רישום, קבלה ולימודים במוסדות להשכלה גבוהה, תחול בשינויים המחויבים, גם על לוחמים, כך שיראו אותם כבעלי הניקוד המתאים ביותר, לפי העניין.

הוראת מעבר 3. המועצה להשכלה גבוהה והמוסדות המוכרים על ידה יערכו את ההתאמות הנדרשות לפי הוראות חוק זה, לרבות התאמות תקציביות, עם תחילתו של החוק, ובכלל זה עריכת התאמות שיאפשרו העדפה מתקנת ללוחמים ברישום ובקבלה ללימודים לשנת הלימודים התשפ"ג.

ד ב ר י ה ס ב ר

הלוחמים הם אחת הקבוצות המסורות והמחויבות ביותר בחברה הישראלית. מדובר באזרחים אשר בחרו בחירה מודעת לשרת שירות תובעני וקשה ביותר במשך כ-3 שנים, תוך סיכון חייהם, והכל כדי לתרום למדינת ישראל ולהגן עליה.

אין חולק ששירות צבאי משמעותי הוא ערך עליון במדינת ישראל. ואולם, במקרים רבים, מלבד הכשרה קרבית ותחושת סיפוק, הלוחמים אינם מסיימים את שירותם הצבאי עם יכולות מתאימות להשכלה הגבוהה או לשוק העבודה. לעתים קרובות, הדבר אף מוביל לוחמים "לנדוד אל מעבר ליס" וללמוד בארצות זרות בהן ישנם צורך רב יותר באנשי מקצוע מתחום הלימוד המעניין אותם.

בניגוד ללוחמים, אזרחים שאינם משרתים בצבא יכולים להקדיש מזמנם ומרצם לשם השגת יכולות ותכשרה מתאימים להשכלה הגבוהה ולשוק עבודה. יתר על כן, חיילים עורפיים רבים, שתרומתם למדינת ישראל אף היא מוערכת, זוכים במסגרת שירותם הצבאי לניסיון רב ולידע עצום בתחומים רלוונטיים לשוק התעסוקה ולהשכלה הגבוהה, כך שנוצר פער גדול בינם לבין חבריהם הלוחמים הקרביים.

לפיכך, מטרת הצעת החוק היא להעצים את הלוחמים הקרביים המשרתים בשירות חובה, לעודד אותם ולסייע להם להשתלב כראוי בחברה. סיוע זה יהווה הכרת תודה של המדינה ללוחמים, ואף יוביל

להגברת המוטיבציה של המתגייסים לשרת בתפקידי לוחמה מלכתחילה.
על כן, מוצע לקבוע בחוק כי חייל משוחרר אשר שירת שירות סדיר כלוחם, יהיה זכאי להעדפה מתקנת בתנאי הרישום והקבלה למוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה וללימודים בהם, לרבות לרישום וקבלה לתחומי הלימוד השונים ולמסלולי לימוד מיוחדים.
העדפה מתקנת זו תחול הן על תקציבים והן על אמות מידה וניקוד לצורך רישום, קבלה ולימודים במוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, באופן שההעדפה המתקנת או עדיפות אחרת מכוח חוק זה לא ייחשבו להפליה.

יתר על כן, הצעת החוק משווה את מעמדם של הלוחמים למעמדן של קבוצות אוכלוסייה ייחודיות אשר זכאיות להקלות או תנאים חלופיים לצורך קבלה, רישום ולימודים להשכלה גבוהה, דוגמת מיעוטים וקבוצות בעלות רקע חברתי-כלכלי רלוונטי. באופן זה, כל חוק, תקנה, אמת מידה, תנאי קבלה, נוהל, כלל, מסלול, תכנית וכיוצא באלה אשר חלים כיום על קבוצות אוכלוסייה מסוימות בכל הנוגע לרישום, קבלה ולימודים במוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, יחולו, בשינויים המחויבים, גם על לוחמים, ויקנו להם את הניקוד המתאים ביותר לפי העניין.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/24/3648).

הצעת החוק זהה לפ/24/3648 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/945 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 26.03.2024.

חק/945. הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון - העדפה מתקנת ללוחמים), התשפ"ג-
2022 של חה"כ שרון מרים השכל (פ/713)

יושב ראש ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, שלמה קרעי ונציגי משרדי הביטחון,
המשפטים והאוצר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה ב-3 חודשים.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מאיר כהן

פ/25/4189

הצעת חוק זכויות הסטודנט (תיקון – העדפה מתקנת ללוחמים), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 9 בחוק זכויות הסטודנט, התשס"ז–2007¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 9(ב), בסופו יבוא "ושירות סדיר כלוחם, כהגדרתו בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994²."
2. הוספת פרק ג'א בחוק העיקרי, אחרי סעיף 19א יבוא:

"פרק ג'א: העדפה מתקנת לסטודנטים ששירתו כלוחמים

הגדרות 19א1. בפרק זה –

"העדפה מתקנת" – מתן עדיפות או הקלות בתנאי

הקבלה, התקציבים, מסלולי הלימוד ותוכניות הלימוד, לרבות בדרך של קביעת תקנות, אמות מידה, נהלים וכללים;

"חייל משוחרר", "לוחם", "שירות סדיר" – כהגדרתם בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד–1994.

19א2. חייל משוחרר אשר שירת שירות סדיר כלוחם, יהיה זכאי להעדפה מתקנת בתנאי הרישום, הקבלה והלימודים במוסדות להשכלה גבוהה בתחומי הלימוד השונים, לרבות מסלולי לימוד מיוחדים.

19א3. על אף האמור בכל דין, אין רואים הפליה בהעדפה מתקנת או במתן עדיפות אחרת מכוח חוק זה ללוחמים, בתנאי הרישום, הקבלה והלימודים הפליה ללוחמים אינה הפליה במוסדות להשכלה גבוהה.

¹ ס"ח התשס"ז, עמ' 320.

² ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.

לוחמים
כאוכלוסייה
ייחודית

4א19. (א) התקציבים המוקצים במסגרת תקציב המועצה להשכלה גבוהה והמוסדות המוכרים על ידה לקבוצות אוכלוסייה ייחודיות, לרבות מיעוטים ואוכלוסיות מרקע חברתי-כלכלי רלוונטי, יוקצו בשינויים המחויבים ובאופן יחסי גם ללוחמים, על פי חלקם של הלוחמים מבין כלל הזכאים לתקציבים כאמור.

(ב) כל העדפה מתקנת, לרבות באמצעות חוק, תקנה, הוראה, תנאי קבלה, נוהל, כלל, מסלול, תכנית או ניקוד, אשר ניתנת לאוכלוסייה ייחודית לעניין רישום, קבלה ולימודים במוסדות להשכלה גבוהה, תחול בשינויים המחויבים, גם על לוחמים, כך שיראו אותם כבעלי הניקוד המתאים ביותר, לפי העניין.

הוראת מעבר 3. המועצה להשכלה גבוהה והמוסדות המוכרים על ידה יערכו את ההתאמות הנדרשות לפי הוראות חוק זה, לרבות התאמות תקציביות, עם תחילתו של החוק, ובכלל זה עריכת התאמות שיאפשרו העדפה מתקנת ללוחמים ברישום ובקבלה ללימודים לשנת הלימודים התשפ"ה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הלוחמים הם אחת הקבוצות המסורות והמחויבות ביותר בחברה הישראלית. מדובר באזרחים אשר בחרו בחירה מודעת לשרת שירות תובעני וקשה ביותר במשך כ-3 שנים, תוך סיכון חייהם, והכל כדי לתרום למדינת ישראל ולהגן עליה.

אין חולק ששירות צבאי משמעותי הוא ערך עליון במדינת ישראל. ואולם, במקרים רבים, מלבד הכשרה קרבית ותחושת סיפוק, הלוחמים אינם מסיימים את שירותם הצבאי עם יכולות מתאימות להשכלה הגבוהה או לשוק העבודה. לעתים קרובות, הדבר אף מוביל לוחמים "לנדוד אל מעבר לים" וללמוד בארצות זרות בהן ישנם צורך רב יותר באנשי מקצוע מתחום הלימוד המעניין אותם.

בניגוד ללוחמים, אזרחים שאינם משרתים בצבא יכולים להקדיש מזמנם ומרצם לשם השגת יכולות והכשרה מתאימים להשכלה הגבוהה ולשוק עבודה. יתר על כן, חיילים עורפיים רבים, שתרומתם למדינת ישראל אף היא מוערכת, זוכים במסגרת שירותם הצבאי לניסיון רב ולידע עצום בתחומים רלוונטיים לשוק התעסוקה ולהשכלה הגבוהה, כך שנוצר פער גדול בינם לבין חבריהם הלוחמים הקרביים.

לפיכך, מטרת הצעת החוק היא להעצים את הלוחמים הקרביים המשרתים בשירות חובה, לעודד אותם ולסייע להם להשתלב כראוי בחברה. סיוע זה יהווה הכרת תודה של המדינה ללוחמים, ואף יוביל

להגברת המוטיבציה של המתגייסים לשרת בתפקידי לוחמה מלכתחילה.

על כן, מוצע לקבוע בחוק כי חייל משוחרר אשר שירת שירות סדיר כלוחם, יהיה זכאי להעדפה מתקנת בתנאי הרישום והקבלה למוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה וללימודים בהם, לרבות לרישום וקבלה לתחומי הלימוד השונים ולמסלולי לימוד מיוחדים. העדפה מתקנת זו תחול הן על תקציבים והן על אמות מידה וניקוד לצורך רישום, קבלה ולימודים במוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, באופן שההעדפה המתקנת או עדיפות אחרת מכוח חוק זה לא ייחשבו להפליה.

יתר על כן, הצעת החוק משווה את מעמדם של הלוחמים למעמדן של קבוצות אוכלוסייה ייחודיות אשר זכאיות להקלות או תנאים חלופיים לצורך קבלה, רישום ולימודים להשכלה גבוהה, דוגמת מיעוטים וקבוצות בעלות רקע חברתי-כלכלי רלוונטי. באופן זה, כל חוק, תקנה, אמת מידה, תנאי קבלה, נוהל, כלל, מסלול, תכנית וכיוצא באלה אשר חלים כיום על קבוצות אוכלוסייה מסוימות בכל הנוגע לרישום, קבלה ולימודים במוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, יחולו, בשינויים המחויבים, גם על לוחמים, ויקנו להם את הניקוד המתאים ביותר לפי העניין.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יואב קיש (פ/24/3648) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/25/713), על ידי חברת הכנסת שרון ניר וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1493) ועל ידי חבר הכנסת יצחק קרויזר וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/2659).

הצעת החוק זהה לפ/25/2659 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ד (15.01.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת שלי טל מירון
דוד ביטן

4183/25/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – החשבת תקופת מילואים לעניין עבודה מועדפת), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 174. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה–1995¹, בסעיף 174(ב)(2), המילה "לא" – תימחק, ובסופו יבוא "אם המבוטח עבד לפחות חודש בעבודה מועדפת".

דברי הסבר

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפה משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירות מחבלים ליישובים ישראלים וגבתה מספר קורבנות רב. בעקבות המתקפה הרצחנית החליטה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (הקבינט), מכוח סעיפים 40(א) ו-40(א1) לחוק יסוד: הממשלה, כי בשל המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל יינקטו פעולות צבאיות משמעותיות וראש הממשלה מסר הודעה לכנסת בהתאם לסעיף 40(ג) חוק יסוד: הממשלה, כאמור. בכל שטח המדינה הוכרז על מצב מיוחד בעורף והוחלט על גיוס מילואים נרחב לפי סעיף 8 לחוק שירות המילואים, התשס"ח–2008.

כיום, ניתן מענק לחיילים משוחררים שעבדו בעבודה מועדפת שישה חודשים לפחות, מתוך שנתיים מיום שחרורם משירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון. לפי הוראות חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, במניין השנתיים האמורות לא יובאו בחשבון ימים שבהם שירת המבוטח בשירות מילואים. בעקבות גיוס המילואים הנרחב לתקופות ארוכות במלחמת חרבות ברזל, נוצר מצב שבו חיילים משוחררים שעבדו בעבודה מועדפת ויצאו לשירות מילואים, עלולים לאבד את הזכאות למענק שיכלו לקבל בתום תקופה של שישה חודשי עבודה.

לפיכך, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולקבוע כי תקופת המילואים תובא בחשבון לעניין תקופת העבודה המועדפת, וזאת כדי שחיילים משוחררים שמשרתים במילואים ועבדו לפחות חודש בעבודה מועדפת יוכלו לקבל את המענק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ד (15.01.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת

אברהם בצלאל
יונתן מירסקי
אריאל קלנר
יצחק פינדרוס
משה רוט
יוסף טייב
אליהו ברוכי
דן אילוז
ששון ששי גואטה
שלום דנינו
דוד ביטן
צגה מלקו
חווה אתי עטייה
ניסים ואטורי
אחמד טיבי
לימור סון הר מלך
אושר שקלים
סימון מושיאשוילי
מאיר כהן
עופר כסיף
משה סעדה
יואב סגלוביץ'
בועז טופורובסקי
יעקב אשר
משה גפני
טלי גוטליב
קארין אלהרר
פנינה תמנו
חנוך דב מלביצקי

פ/25/4469

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – מועדי תשלום דמי לידה), התשפ"ד–2024

1. הוספת סעיף 54א. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹, אחרי סעיף 54 יבוא:
"מועדי תשלום דמי 54א. (א) דמי הלידה ישולמו בשלוש פעימות הלידה חודשיות, החל ממועד קביעת הזכאות להם.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

(ב) על אף האמור בסעיף (א), רשאית המבוטחת להגיש בקשה כי דמי הלידה ישולמו לה בפעימה אחת סמוך למועד שבו נקבעה זכאותה להם.

דברי הסבר

כיום, מבוטחת שיוולדת, מקבלת מהביטוח הלאומי דמי לידה בגובה משכורתה החודשית, בסך של שלושה חודשים. דמי הלידה משולמים למבוטחת בפעימה אחת, מיד לאחר הלידה. הצעת החוק מבקשת לעשות חסד עם משפחות רבות שבהן אין התנהלות כלכלית תקינה. העברת דמי הלידה עבור שלושה חודשים בפעימה אחת, עלולה לגרום להן יותר נזק מאשר תועלת. הכסף שמשלם הביטוח הלאומי אמור לשמש את המבוטחת לניהול התזרים החודשי במהלך שלושת החודשים של תקופת הלידה וההורות, אך אלו שאינם יודעים לעשות שימוש מושכל בכסף שקיבלו, לא יצליחו לשמור אותו למשך שלושה חודשים, ויגיעו למצב שלא יוכלו לשאת בתשלום החשבונות הקבועים שיורדים מדי חודש. הצעת החוק מבקשת לקבוע כי ברירת המחדל תהיה תשלום בשלוש פעימות חודשיות באופן שמתקה תלוש משכורת. אולם מבוטחת שמעוניינת בכך תוכל בכל זאת לקבל את דמי הלידה בפעימה אחת, ולשם כך יהיה עליה להגיש בקשה למוסד לביטוח לאומי לקבלת הסכום המלא בפעימה אחת כפי שנהוג כיום.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז באדר ב' התשפ"ד (26.03.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יעקב אשר
משה גפני
אורי מקלב

פ/25/497

הצעת חוק עבודת נשים (תיקון – הארכת תקופת הלידה וההורות להורי פעוט עם מוגבלות מורכבת), התשפ"ג–2022

1. תיקון סעיף 6 בחוק עבודת נשים, התשי"ד–1954¹, בסעיף 6, אחרי סעיף קטן (ד2) יבוא:
"ד3) עובדת שהילד אשר ילדה הינו פעוט עם מוגבלות מורכבת זכאית להאריך את תקופת הלידה וההורות בחמישה שבועות נוספים; בסעיף זה – "פעוט עם מוגבלות מורכבת" – בהתאם לכללים שיקבע השר".
2. תיקון חוק הביטוח הלאומי בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995², בסעיף 51, אחרי סעיף קטן (א2) יבוא:
"א3) מבוטחת שהיא עובדת שזכאית להאריך את תקופת הלידה וההורות כאמור בסעיף 6(ד3) לחוק עבודת נשים, תהיה זכאית בעד תקופת ההארכה, לדמי לידה נוספים על דמי הלידה שהיא זכאית להם לפי סעיף 50 ולפי סעיף קטן (א), לפי העניין, ובלבד שדמי הלידה הנוספים כאמור לא ישולמו בעד פרק זמן העולה על חמישה שבועות".

דברי הסבר

חוק עבודת נשים, התשי"ד–1954 (להלן – חוק עבודת נשים), וחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 קובעים את הכללים לגבי תקופת הלידה וההורות והזכאות לדמי לידה עבור חלק מתקופה זו. אורכה של תקופת הלידה וההורות משתנה ותלוי בנסיבות מיוחדות כגון: לידה של ילד פג, לידה של מס' ילדים בלידה אחת, או במקרה בו התינוק מאושפז וכד' עם זאת, במצב החוקי הקיים אין מענה למקרה בו הילד שנולד הינו פעוט עם מוגבלות מורכבת, ואז נדרשת הארכת של תקופת הלידה וההורות עקב הצרכים המיוחדים של הילד המחייבים תוספת טיפול

¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 154.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

והשגחה צמודה. כמו כן, בעוד ילד רגיל זכאי למסגרת חינוכית כבר מגיל 3 חודשים, הזכאות למעון יום שיקומי לפעוט עם מוגבלות הינה מגיל 6 חודשים בלבד.

הצעת החוק מבקשת להאריך את תקופת הלידה וההורות בחמישה שבועות נוספים עבור עובדת שהילד אשר ילדה הינו פעוט עם מוגבלות מורכבת וכן בהתאמה את התקופה בה היא תהיה זכאית לדמי לידה. על פי הצעת החוק, השר ייקבע בכללים מיהו פעוט עם מוגבלות מורכבת שלגביו יש צורך לזכאות כאמור.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת יעקב אשר וקבוצת חברי הכנסת (פ/4057/24).

הצעת החוק זהה לפ/4057/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בכסלו התשפ"ג (19.12.2022)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אריאל קלנר

פ/3818/25

הצעת חוק עובדים זרים (תיקון – איתחולת הסדר פנסיוני על עובד זר המועסק אצל יחיד בענף הסייעוד), התשפ"ג–2023

תיקון סעיף 1 1. בחוק עובדים זרים, התשנ"א–1991¹, בסעיף 1ג, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) על אף האמור בסעיף קטן (ג), הוראות הסכם קיבוצי או צו הרחבה לעניין ביטוח פנסיוני לא יחולו לעניין עובד זר המועסק בענף הסייעוד על ידי יחיד, שלא במסגרת עסקו או משלח ידו."

דברי הסבר

הטלת חובת תשלום פנסיה לעובד על יחיד המעסיק עובד זר בתחום הסייעוד היא פועל יוצא של מתן צו ההרחבה שהוצא במקור בשנת 2008 ונועד לחול על מעסיקים ועובדים מן השורה בישראל. חוק עובדים זרים, התשנ"א–1991, מגדיר עובד זר כעובד שאינו אזרח ישראלי או תושב בישראל. למדינה אין כל כוונה לקלוט את העובדים הזרים בסיום שהותם בארץ, ולעובד אין כל כוונה להשתקע בארץ, קל וחומר כשמדובר בעובדים זרים השוהים בארץ שלא כדין. צו ההרחבה חל על כל עובד ומעסיק שאין לגביו הסדר מיטיב. זאת, גם אם העובד הוזמן מראש לתקופת זמן קצובה ולמטרה ספציפית שבסיומה הוא מתחייב לעזוב את הארץ, גם אם הוא אינו רשום במרשם האוכלוסין של משרד הפנים, וגם אם הוא מוגדר כמי "שמרכז חייו" בארץ מוצאו. יצוין כי המחוקק בסעיף 1א לחוק וגם מחוקק המשנה בתקנות עובדים זרים (פיקדון לעובדים זרים), התשע"ו–2016 לא מצאו לנכון להטיל על יחיד המעסיק עובד זר בתחום הסייעוד חובת פיקדון שהיא דרך להבטיח זכויות סוציאליות של העובד, במובחן מזו המוטלת על מעסיקים אחרים של עובדים זרים (כגון בענף הבניין, או חברת סיעוד). בדרך כלל, יחידים המעסיקים עובדים זרים למטרות סיעוד הם קשישים, חולים סיעודיים, חולים כרוניים ואנשים עם מוגבלות הזקוקים מסיבות רפואיות לטיפול סיעודי צמוד בביתם, והעסקת עובד זר היא החלופה הריאלית היחידה מבחינתם. בפועל לא ניתן לבטח את העובדים הזרים בקרן פנסיה, והתכלית של הפנסיה – מתן קצבה בגיל פרישה אינה מתממשת. לפיכך ומאחר והתכליות של הפרשות למטרת פנסיה אינן מתקיימות, בפועל מדובר בתוספת שכר פיקטיבית

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 112.

רטרואקטיבית שאין לה ערך פנסיוני, היא אינה קשורה כלל להגעה לגיל פרישה ואין לה כל הצדקה חוקית ומוסרית. העובדים הזרים מגיעים לישראל למטרה מוגדרת ולתקופה קצובה ובדרך כלל בארצות מוצאם לא קיים הסדר מקביל.

חיובם של אותם מעסיקים שמצבם הכלכלי קשה ממילא, לשאת בתשלומים לפי צו ההרחבה, מעבר ליתר התשלומים שהם נדרשים לשאת בהם, מטיל עליהם נטל כלכלי כבד שרבים מהם אינם יכולים לעמוד בו. משכך, הם נאלצים להימנע מלהעסיק עובד זר בסיעוד. לפיכך מוצע לבטל את חובתו של אדם יחיד המעסיק עובד זר בסיעוד לשאת בנטל התשלומים הסוציאליים לפי צו ההרחבה.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יצחק קרויזר (פ/3038/25), על ידי חבר הכנסת דן אילוז (פ/3578/25), על ידי חבר הכנסת אליהו רביבו (פ/3579/25) ועל ידי חבר הכנסת משה רוט (פ/3817/25).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת קטי קטרין שטרית וקבוצת חברי הכנסת (פ/4035/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/749/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' באב התשפ"ג (26.07.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

פ/25/4497

הצעת חוק שירות חובה לכל, התשפ"ד-2024

פרק א': הגדרות

הגדרות

1. בחוק זה –

- "הוועדה" – ועדה מוועדות הכנסת, כפי שתקבע ועדת הכנסת לעניין חוק זה ;
- "חוק שירות ביטחון" – חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986¹ ;
- "מיועד לשירות ביטחון", "פוקד" ו"שירות סדיר" – כהגדרתם בחוק שירות ביטחון ;
- "המנהל" – המנהל הכללי של הרשות שמונה לפי סעיף 18(ג) ;
- "משרת בשירות לאומי-ממלכתי" – מי שמשרת בשירות לאומי-אזרחי לפי חוק זה ;
- "הרשות" – הרשות לשירות לאומי-ממלכתי שהוקמה לפי סעיף 18(א) ;
- "רשות ציבורית" – הממשלה ומשרדי הממשלה, לרבות יחידותיהם ויחידות הסמך שלהם ורשויות מקומיות ;
- "שירות לאומי-ממלכתי" – שירות לפי חוק זה, למי שהופנה על ידי פוקד, לפי הוראות סעיף 13 לחוק שירות ביטחון, בהתאם להוראות סעיפים 3 ו-4 לחוק זה ;
- "השר" – שר הביטחון.

פרק ב': עקרונות השירות הלאומי-ממלכתי

2. מסגרת השירות הלאומי-ממלכתי
- הופנה מיועד לשירות ביטחון, על ידי פוקד, לשירות לאומי-ממלכתי, לפי הוראות סעיף 13 לחוק שירות ביטחון, תפנה אותו הרשות לגוף מפעיל לשם ביצוע השירות.
3. שירות לאומי-ממלכתי
- (א) שירות לאומי-ממלכתי יהיה באחד מהגופים המפורטים להלן, בכל תחום או תפקיד, והשיבוץ יהיה לפי סדר העדיפויות שלהלן ובכפוף להוראות חוק זה:
- (1) משטרת ישראל;
 - (2) יחידות הסמך של משרד ראש הממשלה שתכלית פעילותן היא ביטחון המדינה ותושביה;
 - (3) הרשות הארצית לכבאות והצלה;
 - (4) הרשות להגנה על עדים;
 - (5) אגודת מגן דוד אדום שהוקמה בחוק מגן דוד אדום, התשי"ג-1950², או גופים בפריסה ארצית שעיקר עיסוקם בהצלת חיי אדם וגופים שעזרתם נדרשת באופן מיידי לזיהוי קורבנות אסון, שקבע השר, בצו, באישור הוועדה;
 - (6) שירות בתי הסוהר;
 - (7) רשות ציבורית בתחומים המנויים בסעיף קטן (ב);
 - (8) חברה קדישא;
 - (9) גופים נוספים שאישרה מנהלת השירות הלאומי-ממלכתי.
- (ב) שירות לאומי-ממלכתי ברשות ציבורית יהיה באחד מהתחומים או התפקידים המפורטים להלן, והכול בכפוף להוראות לפי חוק זה: ביטחון הפנים, הגנת העורף, בריאות, רווחה, חינוך, הגנת הסביבה, קליטת עלייה, סיוע לאזרחים ותיקים, בטיחות בדרכים, בטיחות הציבור, קידום התעסוקה, אבטחת מידע, ייצוא ביטחוני, רכש ולוגיסטיקה ופניות ציבור בעניין זכויות, הסברה ממשלתית בעניין זכויות, חשיפת חומר ארכיוני בגנזך המדינה.
4. מקום השירות הלאומי-ממלכתי
- שירות לאומי-ממלכתי יהיה בישראל או באזור.
5. הוראות לעניין ביצוע השירות
- (א) שירות לאומי-ממלכתי יבוצע אצל גוף מפעיל בלבד, בהסכמת הגוף המפעיל, ועל פי הפניה של הרשות.

² ס"ח התשי"ג, עמ' 175.

(ב) (1) גוף מפעיל לא יציב משרת בשירות לאומי-ממלכתי בתפקיד של עובד או כממלא מקום של עובדיו.

(2) משרת בשירות לאומי-ממלכתי לא ימלא את מקומם או את תפקידם של עובד הגוף המפעיל.

(3) משרת בשירות לאומי-ממלכתי יסייע לעובדי הגוף המפעיל במילוי תפקידם.

(4) אין בהוראות סעיף קטן זה כדי למנוע מגוף מפעיל להטיל על משרת בשירות לאומי-ממלכתי מטלות הנתונות דרך כלל לעובדיו, או להסמיכו בסמכויות כאמור, ככל שניתנו למשרת בשירות לאומי-ממלכתי בהתאם להוראות סעיף 8, לשם סיוע לעובדים במילוי תפקידם.

(ג) (1) בשירות הלאומי-ממלכתי לא ייכללו מטלות ניקיון, למעט עבודות ברשות הרבים לשם שמירה על איכות הסביבה; אין בהוראה זו כדי למנוע שילוב משרתים בשירות לאומי-ממלכתי בתורנות שגם עובדי הגוף המפעיל נוטלים בה חלק.

(2) בשירות הלאומי-ממלכתי לא ייכללו מטלות שעיקרן שירותי מזכירות אלא במקרים מיוחדים בלבד, שלדעת המנהל יש בהם תועלת ציבורית.

(ד) גוף מפעיל לא ישמש, במישרין או בעקיפין, כמקום עבודה או כמקום לימודים של מי שמשרת אצלו בשירות לאומי-ממלכתי; הוראות סעיף קטן זה יחולו גם לעניין גוף או אדם הקשור לגוף מפעיל כאמור, כפי שקבע השר.

(ה) משרת בשירות לאומי-ממלכתי לא יעבוד בשעות השירות, בעבודה המזכה בשכר, ולא ילמד בשעות השירות לימודים כלשהם, למעט לימודי הכשרה לשירות בהתאם לסעיפים 9 ו-10.

(ו) משרת בשירות לאומי-ממלכתי ימלא אחר הוראות הגוף המפעיל והוראות הרשות בכל תקופת שירותו, בכל הקשור לביצוע שירותו.

(ז) (1) על משרת בשירות לאומי-ממלכתי בגוף מפעיל יחולו הוראות הדין החל על עובד באותה רשות ציבורית בכל הנוגע לסייגים בקרבת משפחה ולכללים בדבר ניגוד עניינים.

(2) הרשות לא תפנה מיועד לשירות ביטחון לביצוע שירות לאומי- ממלכתי בגוף מפעיל שאינו רשות ציבורית, אם קרוב משפחה שלו עובד באותו גוף מפעיל; ואולם, המנהל רשאי לתת היתר להפעלת משרת בשירות לאומי-ממלכתי בגוף מפעיל כאמור שקרוב משפחתו עובד בו, אם שוכנע כי ניתן למנוע את ניגוד העניינים העלול להיווצר בנסיבות העניין, וכי הפעלת המשרת בשירות לאומי-ממלכתי לא תפגע בטוהר המידות, ורשאי הוא להתנות היתר כאמור בתנאים שיראה לנכון.

(3) נודע לגוף מפעיל על קרבה משפחתית בין משרת בשירות לאומי- ממלכתי שמשרת אצלו ובין עובד הגוף המפעיל, ידווח על כך לרשות.

(ח) (1) השר רשאי לקבוע תנאים ומגבלות שיחולו על משרתים בשירות לאומי-ממלכתי, הנוגעים למאפיינים הייחודיים של הגוף המפעיל; התנאים והמגבלות ייקבעו בהסכמת השר שנקבע כאחראי על אותו גוף, אם נקבע שר כאמור.

(2) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע תפקידים נוספים בגופים מפעילים בשירות הלאומי-ממלכתי בלבד; התפקידים ייקבעו לאחר התייעצות עם השר שנקבע כאחראי על אותו גוף, אם נקבע שר כאמור.

6. תקופת השירות והיקפו (א) משרת בשירות לאומי-ממלכתי ישרת 36 שעות שבועיות בממוצע במשך שנתיים.

(ב) הופסק שירותו של משרת בגוף מפעיל לפני תום תקופת שירותו, ייחשב השירות ששירת עד הפסקת שירותו כחלק מתקופת השירות, והוא יוכל להשלים את תקופת השירות לפי סעיף זה בגוף מפעיל אחר.

7. תנאי השירות (א) בין המשרת בשירות לאומי-ממלכתי ובין הגוף המפעיל והרשות לא יחולו יחסי עובד ומעביד.

(ב) משרת בשירות לאומי-ממלכתי לא יקבל שכר בעד השירות, אולם הוא יהיה זכאי לדמי כלכלה בשיעורים שיקבע השר, בהסכמת שר האוצר, בהתאם לסוג התפקיד ואופי השירות שלו ובהתאם למצבו המשפחתי, ובלבד ששיעור דמי הכלכלה לא יעלה על דמי קיום של חייל בשירות סדיר.

(ג) משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי למימון הוצאות הנסיעה בתחבורה ציבורית ממקום מגוריו למקום השירות וחזרה, וכן לתנאי שירות נוספים כמפורט בתוספת; השר, באישור הוועדה, רשאי, בצו, לשנות את התוספת.

(ד) תניה הגורעת מתנאי השירות לפי סעיף זה, אין לה תוקף.

(ה) בלי לגרוע מההוראות לפי סעיף זה, המנהל רשאי להורות על מקרים מיוחדים המצדיקים היעדרות של משרת בשירות לאומי-ממלכתי במהלך שירותו.

(ו) גוף מפעיל רשאי להחיל הוראות נוספות לעניין תנאי השירות של משרת בשירות לאומי-ממלכתי, ובלבד שלא יהיה בהן כדי לגרוע מההוראות לפי סעיף 15 ומהסכם כאמור באותו סעיף.

8. סמכויות ודין משמעתי (א) למשרת בשירות לאומי-ממלכתי במשטרת ישראל יהיו נתונות סמכויות של שוטר, בכפוף להוראות סעיף 1ח49 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971³, ויחול עליו הדין המשמעתי החל על שוטר לפי אותו סעיף.

(ב) למשרת בשירות לאומי-ממלכתי בשירות בתי הסוהר יהיו נתונות סמכויות של סוהר, בכפוף להוראות סעיף 92א לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971⁴, ויחול עליו הדין המשמעתי החל על סוהר לפי אותו סעיף.

(ג) למשרת בשירות לאומי-ממלכתי ברשות הארצית לכבאות והצלה יהיו נתונות סמכויות של מתנדב, בכפוף להוראות סעיף 20א לחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012⁵, ויחול עליו הדין המשמעתי החל על מתנדב לפי אותו סעיף.

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מההוראות סעיף 5(ב) ו-5(ג).

9. הכשרה לשירות (א) משרת בשירות לאומי-ממלכתי יעבור הכשרה מתאימה לשירות לפי הוראות סעיף זה (בחוק זה – הכשרה לשירות); הרשות אחראית למתן ההכשרה לשירות.

(ב) המנהל יורה על תכניות הכשרה לשירות, בתחומים שיקבע השר, ורשאי הוא להורות על המועדים שבהם תועבר במהלך תקופת השירות.

(ג) תקופת ההכשרה לשירות תיחשב חלק מתקופת השירות.

(ד) השר רשאי לקבוע הוראות ותנאים לעניין ההכשרה לשירות, ובכלל זה הוראות לגבי השכלה, הכשרה מקצועית, ניסיון ועבר פלילי של העוסקים במתן ההכשרה, וכן הוראות לעניין המיתקנים, הכיתות והציוד הדרושים למתן ההכשרה.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.

⁵ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.

10. הכשרה מיוחדת (א) גוף מפעיל אשר מפעיל משרת בשירות לאומי-ממלכתי בתפקידים הדורשים הכשרה מיוחדת, אחראי לכך שהוא יעבור את ההכשרה האמורה, נוסף על ההכשרה לשירות לפי סעיף 9.

(ב) תקופת ההכשרה המיוחדת תיחשב חלק מתקופת השירות, למעט במקרים מיוחדים שיורה עליהם המנהל.

(ג) לא ישרת משרת בשירות לאומי-ממלכתי בתפקיד הדורש הפעלת סמכויות על פי דין, אלא אם כן הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו במסגרת שירותו והתקיימו בו תנאי הכשירות הדרושים למתן סמכויות כאמור, והכול לפי שיקול דעתו של הגוף המפעיל.

11. אישור על השלמת השירות מצא המנהל, לאתר קבלת חוות דעתו של הגוף המפעיל, כי משרת בשירות לאומי-ממלכתי השלים את תקופת השירות בהתאם להוראות סעיף 6 ועמד בכל תנאי השירות לפי חוק זה –

(1) ינפיק לו המנהל או מי שהוא הסמיך לכך תעודה המעידה על כך שהשלים את שירותו כאמור;

(2) תודיע לו הרשות על הזכויות שיהיה זכאי להן עם השלמת שירותו.

12. פרסום בדבר זכויות לאחר השלמת השירות הרשות תפרסם באתר האינטרנט שלה את הזכויות שזכאי להן מי שהשלים שירות לאומי-ממלכתי.

פרק ג': גוף מפעיל

13. אישור גוף מפעיל (א) גוף המפורט בסעיף 3 המבקש לשמש גוף מפעיל יגיש לרשות בקשה לאישור לפי הוראות שיקבע השר.

(ב) השר רשאי לקבוע תנאים נוספים לאישור גוף מפעיל, לשם הבטחת ביצוע השירות באופן מיטבי ושמירת טובת המשרתים בשירות הלאומי-ממלכתי, בהתחשב, בין השאר, בסוגו, בתחום שירותו ובהוראות הדין החלות על גוף מפעיל לפי תחומי השירות שבהם הוא פועל ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) היחס בין היקף הפעילות בתחומי השירות כאמור בסעיף 3 לבין כלל הפעילות הציבורית של הגוף המפעיל;

(2) מספר המועסקים בגוף המפעיל, מספר הפעילים בו ומספר מקבלי השירות ממנו;

(3) שכרם של נושאי משרה בגוף המפעיל, בהתחשב במאפייניו, לרבות המחזור הכספי שלו והיקף מקבלי השירות ממנו;

(4) מספר המשרתים בשירות לאומי-ממלכתי שגוף מפעיל רשאי להפעיל.

(ג) המנהל רשאי לתת אישור גוף מפעיל לפי סעיף זה לתקופה שלא תעלה על חמש שנים, ורשאי הוא להאריך את תוקפו של האישור לתקופות נוספות, שלא יעלו על חמש שנים כל אחת.

(ד) גוף מפעיל יודיע למנהל, בכתב, על כל שינוי שחל בפרט מהפרטים שמסר לו לפי סעיף זה, בתוך 30 ימים מיום שנודע לו על השינוי, ויצרף את המסמכים הנוגעים לעניין.

14. תנאים נוספים לפעילות גוף מפעיל

(א) מצא המנהל, בכל עת, כי יש צורך להורות על תנאים נוספים לפעילותו של גוף מפעיל לשם הבטחת ביצוע השירות באופן מיטבי ולשם הבטחת טובת המשרתים בשירות הלאומי-ממלכתי, רשאי הוא להתנות תנאים כאמור ולהורות על קיומם בתקופת תוקפו של האישור, כולה או חלקה, וכן רשאי הוא, אם מצא כי הדבר דרוש בשל שינוי נסיבות, לגרוע מאותם תנאים או לשנותם.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יקבע המנהל תנאים כאמור בסעיף קטן (א), הנוגעים למאפיינים הייחודיים של אותו גוף, אלא לאחר התייעצות עם ראש הגוף המפעיל.

15. חובות גוף מפעיל

(א) גוף מפעיל יפעיל את המשרתים בשירות לאומי-ממלכתי אצלו וימלא את חובותיו כלפיהם, לפי הוראות חוק זה ובהתאם להסכם שיחתם בינו ובין הרשות.

(ב) השר, בהתייעצות עם שר האוצר, יקבע הוראות לעניין היקף חובת ההשתתפות של גופים מפעילים בעלות הפעלת משרתים בשירות לאומי-ממלכתי.

(ג) ההסכם יכול הוראות לעניין רישום נוכחות של המשרתים בשירות לאומי-ממלכתי.

16. ביטול או התליה של אישור גוף מפעיל

(א) המנהל רשאי לבטל אישור גוף מפעיל או להתלותו, לאחר שנתן לגוף המפעיל הזדמנות לטעון את טענותיו, אם מצא שהתקיים אחד מאלה:

(1) הגוף המפעיל הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה;

(2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן האישור לפי סעיף 13;

(3) הופר תנאי מהתנאים הנוספים שהמנהל הורה עליהם לפי סעיף 14;

(4) הגוף המפעיל פיטר עובד מעובדיו והפעיל במקומו משרת בשירות לאומי-ממלכתי, בניגוד להוראות סעיף 5(ב);

(5) האישור ניתן על בסיס מידע כוזב או שגוי.

(ב) המנהל לא יבטל אישור ולא יתלה אותו לפי סעיף קטן (א)(1) עד (3), אלא לאחר שדרש מהגוף המפעיל לקיים את התנאי או ההוראה שהופרו או שחדלו להתקיים, כאמור באותו סעיף קטן, באופן ובתוך התקופה שהורה עליהם, והגוף המפעיל לא עשה כן; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו במקרה שבו לא ניתן לקיים את התנאי או ההוראה שהופרו או שחדלו להתקיים.

(ג) גוף מפעיל שבכוונתו להפסיק את פעילותו יודיע על כך למנהל חודש מראש.

המנהל יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות, אחת לשנה במהלך חודש דצמבר, את רשימת הגופים המפעילים, את תחום השירות של כל גוף מפעיל ואת מספר המשרתים בשירות לאומי-ממלכתי שהפעיל בשנה שקדמה למועד הדיווח.

פרסום רשימת הגופים המפעילים 17.

פרק ד': הרשות לשירות לאומי-ממלכתי וסמכויות פיקוח

(א) מוקמת בזה, באגף הביטחוני-חברתי, במשרד הביטחון הרשות לשירות לאומי-ממלכתי, שתהיה אחראית על הפעלת השירות הלאומי-ממלכתי על פי הוראות חוק זה.

הקמת הרשות לשירות לאומי-ממלכתי 18.

(ב) הרשות תפעל בהתאם להחלטות השר ולפי מדיניות הממשלה, והכול לפי הוראות חוק זה.

(ג) הממשלה תמנה, לפי הצעת השר, מנהל לרשות, שיהיה ממונה על ביצוע תפקידי הרשות.

(ד) המנהל יהיה עובד המדינה ויהיה כפוף במישרין לשר.

(ה) עובדי הרשות יפעלו לפי הוראות המנהל ובפיקוחו.

(א) השר רשאי להסמיך, מבין עובדי הרשות, מפקחים שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי חוק זה, כולן או חלקן, ובלבד שלא יוסמך מפקח אלא אם כן התקיימו לגביו כל אלה:

הסמכת מפקחים 19.

(1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה

אין הוא ראוי, לדעת השר, לשמש כמפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו

לפי חוק זה, כפי שהורה השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, כפי שהורה השר.

(ב) שמות המפקחים שהוסמכו לפי סעיף זה יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות.

(א) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, לרבות לעניין אופי השירות הלאומי-ממלכתי ואיכותו, רשאי מפקח, לאחר שהזדהה -

סמכויות פיקוח 20.

(1) לדרוש מבעל תפקיד או עובד בגוף מפעיל וממשרת בשירות לאומי-ממלכתי, למסור לו כל ידיעה או מסמך הדרושים לו לשם מילוי תפקידו; בסעיף זה, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁶;

(2) להיכנס למשרדי כל גוף מפעיל ולמקומות שמשרתים בהם משרתים בשירות לאומי-ממלכתי; ואולם, אם המקומות האמורים משמשים למגורים, לא ייכנס אליהם המפקח אלא במועד סביר שתואם עם מנהל המקום, ובהעדר מנהל כאמור – עם כל דיירי המקום, או על פי צו של בית משפט.

(ב) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שני אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזחה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי המנהל המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

(ג) מפקח רשאי להפעיל את סמכויותיו לפי חוק זה כלפי המדינה ומוסדותיה.

(ד) מפקח מוסמך להפעיל את הסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה גם באזור.

21. (א) על אף האמור בסעיף 20, מפקח יפעיל את סמכויותיו כלפי מערכת הביטחון בהתאם להוראות סעיף זה. הפעלת סמכויות כלפי מערכת הביטחון

(ב) לא יפעיל מפקח את סמכויותיו כלפי מערכת הביטחון אלא אם כן נקבעה לו התאמה ביטחונית מתאימה לכך ובהתאם לכללי אבטחת המידע של גוף ביטחוני; גוף ביטחוני יביא לידיעת המנהל את כללי אבטחת המידע האמורים.

(ג) קצין בכיר או קצין מוסמך רשאי לעכב את כניסתו המידית של מפקח למיתקן המוחזק בידי מערכת הביטחון, אם מצא כי התקיים אחד מאלה:

(1) כניסתו באותה העת תשבש פעילות מבצעית או מודיעינית, חקירה פלילית, או תרגיל או אימון רחבי היקף או שנעשה בהם שימוש באמצעי לחימה;

(2) מתרחשת במקום פעילות עוינת;

⁶ סייח התשנ"ה, עמ' 366.

(3) מתקיימת במיתקן פעילות שהמפקח אינו רשאי להיחשף לה מטעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ של מדינת ישראל.

קבע קצין מוסמך או קצין בכיר כאמור, יודיע על כך לעובד הרשות כפי שייקבע בנוהל, ויקבע מועד חדש לכניסתו של המפקח, מוקדם ככל האפשר לאתר שחלפה העילת שמנעה את כניסתו.

(ד) מסירת ידיעה או מסמך, כולם או חלקם, למפקח תהיה בהתאם להתאמתו הביטחונית ובהתאם לכללי אבטחת המידע של הגוף הביטחוני; ואולם –

(1) קצין מוסמך רשאי להורות כי ידיעה או מסמך מסוימים בעלי רגישות ביטחונית מיוחדת לא יועברו למפקח, אף אם התאמתו הביטחונית מתאימה, אלא לעובד הרשות כפי שייקבע בנוהל;

(2) גוף ביטחוני ישמור מסמך, הדרוש למפקח לשם מילוי תפקידו, במקום שיועד לשם כך במיתקן המוחזק בידי אותו הגוף ויהיה נגיש למפקח או לעובד הרשות שנקבע כאמור בפסקה (1), לפי העניין;

(3) קצין מוסמך רשאי להורות כי מפקח לא יוציא ממתקן ביטחוני מסמך מסוים שקבע לגביו כי הוא בעל רגישות ביטחונית מיוחדת, והוא יישמר במקום כאמור בפסקה (2).

(ה) קצין מוסמך רשאי להורות כי מידע מסווג שאינו קשור במישרין לעילת הפיקוח, לא ייכלל בידיעה או במסמך הנמסרים למפקח או לעובד הרשות כאמור בסעיף קטן (ד)(1), ובלבד שיידע את המפקח בכך שהשמיט מידע.

(ו) השר, יורה בנוהל על אופן יישום סעיף זה במערכת הביטחון, בשים לב לטעמים של ביטחון המדינה, שלום הציבור וביטחונו; נוהל ראשון לפי סעיף קטן זה ייקבע בתוך שישה חודשים מיום תחילתו של תוק זה.

(ז) בסעיף זה –

”גוף ביטחוני” – גוף מהגופים המנויים בהגדרה ”מערכת הביטחון”;

”התאמה ביטחונית” – כמשמעותה בסעיף 15 לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס”ב-2002⁷;

”מערכת הביטחון” – משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר ויחידות הסמך של משרד ראש הממשלה שתכלית פעילותן היא ביטחון המדינה ותושביה.

⁷ ס”ח התשס”ב, עמ’ 179.

הפסקת שירות 22. (א) לא מילא משרת בשירות לאומי-ממלכתי אחר החוראות לפי חוק זה או אחר הוראות הגוף המפעיל הנוגעות לשירותו, רשאי המנהל, לאחר שקיבל את חוות דעתו של הגוף המפעיל, להפסיק את שירותו של המשרת בשירות לאומי-ממלכתי או שלא להעניק לו אישור על השלמת שירותו כאמור בסעיף 11, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) המשרת בשירות לאומי-ממלכתי זומן לשימוע לבחינת הפסקת שירותו או אי-מתן אישור על השלמת השירות כאמור;

(2) הנימוקים להפסקת השירות או לאי-מתן האישור הועברו למשרת בשירות לאומי-ממלכתי שבעה ימים לפחות לפני מועד השימוע שנקבע כאמור בפסקה (1).

(ב) המנהל יודיע לפוקד בתוך שבעה ימים מיום שהתקיים אחד מאלה:

(1) הוא נוכח כי אין באפשרות הרשות למצוא גוף מפעיל שאצלו יבצע מיועד לשירות ביטחון שירות לאומי-ממלכתי;

(2) שירותו של משרת בשירות לאומי-ממלכתי הופסק כאמור בסעיף קטן (א);

(3) שירותו של משרת בשירות לאומי-ממלכתי הופסק לפני תום תקופת שירותו והמנהל נוכח כי אין באפשרות הרשות למצוא גוף מפעיל אחר שהמיועד לשירות ביטחון יבצע אצלו שירות לאומי-ממלכתי.

(ג) על מיועד לשירות ביטחון או משרת בשירות לאומי-ממלכתי, לפי העניין, שהתקיימה לגביו אחת הנסיבות המפורטות בסעיף קטן (ב) יחולו, לפי העניין, הוראות סעיף 13 לחוק שירות ביטחון.

פרק ה': תיקונים עקיפים

23. ביטול חוק שירות לאומי-ממלכתי, התשע"ד-2014⁸ – בטל.

24. תיקון חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986⁹ – בטל.

(1) בסעיף 3, במקום "רשאי" יבוא "חייב";

(2) בסעיף 13, האמור בו יסומן "א" ובסופו יבוא:

⁸ ס"ח התשע"ד, עמ' 380.
⁹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

"(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), הפוקד רשאי, לאחר שבתן את כל אפשרויות הצבתו בשירות סדיר של המיועד לשירות ביטחון, להפנותו לשירות לאומי-ממלכתי.

(ג) הסכים המיועד לשירות ביטחון להפנייתו לשירות לאומי-ממלכתי, ידחה שר הביטחון, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר לצורך ביצוע השירות הלאומי-ממלכתי; לא הסכים המיועד לשירות ביטחון להפנייתו כאמור, רשאי הפוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לשירות סדיר ויחולו הוראות סעיף קטן (א).";

(3) פרק ג'1 – בטל.

פרק ו': הוראות שונות

- עונשין 25. הוראות סעיף 46 לחוק שירות ביטחון יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין שירות לאומי-ממלכתי.
- שלילת הטבות 26. על אף האמור בכל דין, כל אדם שלא יתגייס לשרות צבאי או אזרחי, יחולו עליו הוראות אלו:
- (א) תיאסר יציאתו מישראל;
- (ב) לא תינתן לו הטבת מס לפי כל דין;
- (ג) לא יהיה זכאי להטבות לאזורי עדיפות לאומית לפי פרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009;
- (ד) לא יהא זכאי להנחה בארנונה;
- (ה) לא יהיה זכאי להשתתפות המדינה בתשלום למעון יום בו שוהה ילדו;
- (ו) לא יהיה זכאי להעדפה מתקנת במוסד להשכלה גבוהה כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958;
- (ז) לא יהא רשאי לעבוד בשירות המדינה או בשלטון המקומי;
- (ח) לא יהיה זכאי להשתתף בתוכנית "מחיר למשתכן" של משרד השיכון.
- ביצוע ותקנות 27. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
- דיווח לכנסת 28. השר ידווח לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אחת לשנה, לגבי השנה שקדמה למועד הדיווח, בעניינים אלה:
- (1) מספר המשרתים בשירות לאומי-ממלכתי לפי תחומי פעילותם;
- (2) סדרי הפיקוח על מילוי חובת השירות הלאומי-ממלכתי;
- (3) נתונים בהשוואה לשנים קודמות;

(4) השפעת יישומן של הוראות חוק זה, בדבר שילוב משרתים בשירות לאומי-ממלכתי בפעילות גופים מפעילים, בכל הנוגע למעמדן, לכבודן ולשילובן של נשים; דיווח כאמור בפסקה זו יימסר גם לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי של הכנסת.

הוראות מעבר 29. (א) הרשות לשירות לאומי-אזרחי שהוקמה בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014, יראו אותה כרשות שהוקמה לפי חוק זה.

(ב) עובדי הרשות לשירות לאומי-אזרחי ששימשו בתפקידם ערב יום התחילה, יראו אותם כעובדי הרשות, ואלה מהם שהיו עובדי המדינה ערב יום התחילה יהיו עובדי המדינה גם לאחר יום התחילה.

תוספת

(סעיף 7(ג))

תנאי השירות של משרת בשירות לאומי-ממלכתי

1. (א) משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי ל-20 ימי חופשה לכל שנת שירות, שייחשבו חלק מהשירות, ומשרת בשירות לאומי-ממלכתי המשרת פחות מחמישה ימים בשבוע, זכאי לימי חופשה באופן יחסי למספר ימי השירות השבועיים שלו.

(ב) מועדי החופשה ייקבעו בידי הגוף המפעיל; בקביעתו כאמור יתחשב הגוף המפעיל, ככל האפשר, ברצון המשרת בשירות הלאומי-ממלכתי.

2. (א) בלי לגרוע מהוראות פרט 1, משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי לתשעה ימי חופשה בחגים, שיכללו את מועדי ישראל כמשמעותם בסעיף 18א לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התשי"ח-1948¹⁰, ואת יום העצמאות.

(ב) משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי לזכויות כפי שהיו ניתנות לו אילו היה עובד, לעניין היעדרות בתשלום מתעסוקה ביום בחירות לפי סעיף 10 לחוק-יסוד: הכנסת¹¹, וביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל לפי סעיף 4 לחוק יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, התשכ"ג-1963¹².

¹⁰ ע"ר התשי"ח, תוס' א', עמ' 1.
¹¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 69.
¹² ס"ח התשכ"ג, עמ' 72.

3. משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי להיעדר מהשירות עקב מחלה, על פי אישור רפואי, עד 20 ימים בשנת שירות; ואולם המנהל, או מי שהוא הסמיך לכך רשאי לאשר למשרת בשירות לאומי-ממלכתי להיעדר מהשירות עקב מחלה, מעבר ל-20 הימים האמורים אם מצא כי יש הצדקה מיוחדת לכך, ובלבד שתקופת ההיעדרות הכוללת לא תעלה על 90 ימים, והוא רשאי לדרוש מהמשרת חוות דעת רפואית נוספת או להיוועץ ברופא מטעמו ולהתחשב במשך ההיעדרות ביחס למשך השירות בפועל.
4. (א) משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי להפסקה בת חצי שעה במהלך יום שירות, וכן להפסקה לשם תפילה במהלך היום בהתאם לדרישות דתו.
- (ב) משרת בשירות לאומי-ממלכתי זכאי להפסקה בת 12 שעות לפחות בין יום שירות אחד למשנהו.
- (ג) בגוף מפעיל, שחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951¹³ חל עליו, והפועל במשמרות, משרת בשירות לאומי-ממלכתי לא ישרת בלילה יותר משבוע אחד בתקופה של שלושה שבועות; לעניין זה, "שירות בלילה" – שירות ששתי שעות ממנו, לפחות, הן בין השעות 22:00 ל-06:00; הוראות פרט משנה זה לא יחולו על מי שמשרת שירות לאומי-ממלכתי בגוף המנוי בסעיף 3(א)(1) עד (6).
5. משרת בשירות לאומי-ממלכתי לא יופעל במנוחה השבועית כמשמעותה בסעיף 7 לחוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951, אלא אם כן הגוף המפעיל מחזיק בהיתר כללי להעסקת עובדים במנוחה השבועית.
6. ההוראות לפי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970¹⁴, יחולו, בשינויים המחויבים, על גוף מפעיל, בנוגע למשרתים בשירות לאומי-ממלכתי.
7. משרת בשירות לאומי-ממלכתי יקבל מידע והכשרה למניעת תאונות עבודה ומחלות מקצוע, בהתאם להוראות לפי סעיף 8 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954¹⁵.

דברי הסבר

חוק מוצע זה נועד להביא לשוויון ולכך שכלל אזרחי המדינה המחויבים ע"פ חוק יתגייסו לצה"ל או ישרתו במסגרת של שירות לאומי-ממלכתי, בה יחויב לשרת כל מי שאינו משרת בצה"ל. שירות זה יתרום הן למדינה ולרשויות הציבוריות שבהן יתבצע השירות הממלכתי, והן למשרתים עצמם, אשר יתרמו למדינה ולקהילה ויזכו לאחר סיום שירותם לזכויות כשל חיילים משותררים. ההסדר המוצע אף יתרום להגברת השוויון והשותפות האזרחית של כל האוכלוסיות במדינה.

¹³ ס"ח התשי"א, עמ' 204.

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

¹⁵ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

לפיכך, מוצע לקבוע כי כל צעיר וצעירה ישראלים שאינם משרתים בשירות סדיר ייקראו לשירות לאומי-ממלכתי.

העובדה שרשות השירות לאומי-אזרחי (בשמה כיום), עוברת בין משרדים שונים לאורך השנים ולא תחת שר קבוע, יוצרת גם היא חוסר יציבות ומקרינה כלפי הציבור על חשיבות פחותה של השירות הלאומי-ממלכתי.

בהצעת חוק זו, מוצע לקבוע שהשירות ייקרא שירות לאומי-ממלכתי ויהיה כפוף לשר הביטחון תחת האגף החברתי – ביטחוני במשרד הביטחון, כדי ליצור זיקה בין השירות הצבאי לבין השירות הלאומי-ממלכתי של מי שאינו משרת שירות צבאי.

כמו כן, עיגון מעמדו של השירות הלאומי-ממלכתי בחקיקה תחת שר ומשרד קבוע תייצר את המעמד הראוי והיציבות לשירות זה.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יאיר לפיד וקבוצת חברי הכנסת (פ/1933/25 ; פ/4387/25).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אביגדור ליברמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/2647/25).

הצעת החוק זהה לפ/2647/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב באדר ב' התשפ"ד (01.04.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת גדעון סער

פ/25/3344

הצעת חוק העדה הדרוזית, התשפ"ג–2023

- מעמד העדה הדרוזית
מדינת ישראל מכירה במעמדה הייחודי של העדה הדרוזית כעדה דתית, ותרבותית, הנוטלת חלק בבניינה של מדינת ישראל ובהגנה עליה במסגרת כוחות הביטחון.
- שימור הזהות הדרוזית
מדינת ישראל תפעל לשימור המורשת של העדה הדרוזית והנחלתה, ותאפשר לאזרחיה בני העדה הדרוזית לממש את זכותם לכינון זהות על יסוד שיוכם הדתי והעדתי, תוך שימור מאפייניה הייחודיים, הלשוניים, התרבותיים, והדתיים של העדה לרבות השימוש בדגל העדה והכרה בחגיה ומועדיה.
- המקומות הקדושים לדרוזים
מדינת ישראל מכירה במקומות הקדושים לעדה הדרוזית כמקומות קדושים, ותקפיד על זכותם של בני העדה הדרוזית לשמר ולפתח את המקומות הקדושים הייחודיים להם.

דברי הסבר

העדה הדרוזית הוכרה על ידי ממשלת ישראל בשנת 1957 כעדה דתית עצמאית בהתאם לפקודת העדות הדתיות (ארגון). הייחודיות של העדה הדרוזית במדינת ישראל נובעת מכך שבניה תמכו ותומכים במדינת ישראל כבית לאומי ייחודי לעם היהודי, ומאז הקמתה נוטלים חלק אינטגרלי בבניית המדינה והבטחת קיומה. לבני העדה הדרוזית אין מדינת לאום משלהם אשר בה הם יכולים לממש את השייכות העדתית והדתית שלהם. שייכות זו נחוצה לשימור מאפייניה הייחודיים של העדה, המבוססים בעיקר על הדת הייחודית והסגורה שלה. לפיכך, תכליתו של החוק היא לעגן במדינת ישראל את מעמדה של העדה הדרוזית ולעגן את זכותם של אזרחי המדינה בני העדה הדרוזית לשמר את מאפייניה הייחודיים והגדרתם העצמאית. הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת גדעון סער (פ/25/1897).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באייר התשפ"ג (15.05.2023)

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת:

הצעת חוק הספקת החשמל (הוראת שעה), התשפ"ד-2024

1- מטרה חוק זה נועד לקבוע הסדר זמני שיאפשר הספקת חשמל למבנים במתחמים שאין לגביהם תוכנית מפורטת בתוקף, בין היתר נוכח המצב הביטחוני המיוחד המביא לדחיפות בשמירה על שלום הציבור ובמתן מענה לבעיות הבטיחות המתגברות ביישובים מסוימים בהיעדר חיבור לחשמל, והכול בהתחשב בכך שחשמל הוא מצרך חיוני.

2-1 הגדרות בחוק זה –

"בעל מבנה" – מי שרשאי להגיש בקשה להיתר בנייה לגבי המבנה;

"ועדה מקומית" – כמשמעותה בסעיף 17 לחוק התכנון והבנייה;

"החברה" – חברת החשמל לישראל בע"מ;

"חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965¹;

מבנה" – בניין של קבע ששימש למגורים ערב תחילתו של חוק זה, גם אם אין לגביו היתר בנייה לפי סעיף 145 לחוק התכנון והבנייה, ובלבד שבנייתו הסתיימה עד יום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022) ולא נוספה לו תוספת בנייה לאחר המועד האמור;

"המצב הביטחוני המיוחד" – המצב הביטחוני השורר במדינה, שבשלו הוכרז מצב מיוחד בעורף כמשמעותו בסעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951², ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023);

"מתחם" – מבנה או כמה מבנים הסמוכים זה לזה המשמשים למגורים, וממוקמים במקרקעין שאינם מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל³, ושאינן לגביהם תוכנית מפורטת בתוקף;

"מתחם מזכה" – מתחם שנקבע בצו לפי סעיף 4-3;

"מתכנן המחוז" – כמשמעותו בסעיף 8 לחוק התכנון והבנייה;

"רשות מאשרת" – כהגדרתה בסעיף 157א(א) לחוק התכנון והבנייה;

¹ הצעת חוק מס' פ/4182/25 (מספר פנימי: 2212840); הועברה לוועדה ביום ז' בשבט התשפ"ד (17 בינואר 2024).

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

³ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

ס"ח התשי"ד, עמ' 56.

"תוכנית מפורטת" – תוכנית הכוללת הוראות המאפשרות מתן היתר בנייה מכוחה, בלא צורך באישור תוכנית נוספת טרם מתן ההיתר;
"השר" – שר הפנים.

איתחולת סעיף 3:2 לחוק התכנון והבנייה 157א לחוק התכנון והבנייה
החברה תהיה רשאית לחבר מבנה במתחם מזכה לרשת החשמל ולספק חשמל למבנה כאמור, אם הומצא לה אישור מאת הרשות המאשרת לפי סעיף 4-5, אף אם לא התקיימו הוראות סעיף 157א לחוק התכנון והבנייה, ובלבד שהתקיימו התנאים המאפשרים את חיבור המבנה לרשת החשמל.

קביעת מתחם מזכה 4:3 (א) השר, לבקשת ראש רשות מקומית מסוימת, רשאי לקבוע, בצו, כי מתחם בתחומה של הרשות המקומית יהיה מתחם מזכה, אם ראה כי התקיימו תנאים אלה:

(1) הוגשה לו חוות דעת בכתב מאת מתכנן המחוז, ולפיה יש, על פני הדברים, היתכנות להסדרה תכנונית של המבנים במתחם בתוכנית מפורטת; חוות הדעת תינתן בתוך 30 ימים מיום שהשר או ראש הרשות המקומית שבה ממוקם המתחם ביקשו זאת ממתכנן המחוז;

(2) יש חסמים משמעותיים ייחודיים להסדרת התכנון ברשות המקומית שבה ממוקם המתחם, הנובעים בין השאר מסוג הבעלות במקרקעין שבמתחם, מהיעדר עתודות קרקע לבנייה בעבור תושבי הרשות המקומית שהמתחם ממוקם בתחומה ומהתנאים הטופוגרפיים של הרשות המקומית המביאים לכך שהסדרת התכנון והבנייה בה כרוכה בעלויות ניכרות;

(3) הוגשה לו חוות דעת בכתב מאת מהנדס הוועדה המקומית, לפיה נעשו פעולות כמפורט להלן לקידום ההסדרה התכנונית של המבנים במתחם; חוות הדעת תינתן בתוך 30 ימים מיום שהשר או ראש הרשות המקומית שבה ממוקם המתחם ביקשו זאת ממהנדס הוועדה המקומית:

(א) פעולות משמעותיות לקידום התכנון במתחם מצד הרשות המקומית או בעל הקרקע, ובחן התקשרות של הרשות המקומית הנוגעת בדבר עם צוות מקצועי לשם הכנה והגשה של תוכנית מפורטת למוסד התכנון כהגדרתו בחוק התכנון והבנייה, ופעולות שביצע צוות כאמור;

(ב) פעולות לקידום הליכי התכנון במתחם מצד משרדי ממשלה, יחידות סמך שלהם או רשויות שהוקמו לפי חוק;

(ג) המתחם הוכרז כמתחם מועדף לדיור בהתאם להוראות חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (הוראת שעה), התשע"ד-2014⁴;

(4) הרשות המקומית הנוגעת בדבר התחייבה לפעול להגשת תוכנית מפורטת לעניין המתחם, בתוך שנתיים ממועד מתן הצו; השר רשאי להורות על נוסח ההתחייבות כאמור ועל תנאיה.

(ב) בקביעת צו לפי סעיף קטן (א), רשאי-ישקול השר להביא בחשבון, בין השאר, גם את אלה: את המצב התכנוני הקיים באותה רשות מקומית, ובכלל זה אם במשך תקופה ארוכה לא קודמו הליכי תכנון במידה מספקת ברשות כאמור, וכן את החשיבות שרואה הממשלה בסיוע לאותה רשות מקומית בשל השפעותיו הייחודיות של המצב הביטחוני המיוחד על תושביה ואת השפעותיו של המצב הביטחוני המיוחד על שלומם וביטחונם של תושבי הרשות המקומית המתגוררים במתחם ללא חיבור לחשמל.

(1) —המצב התכנוני הקיים באותה רשות מקומית או לגבי אותו מתחם, ובכלל זה אם במשך תקופה ארוכה לא קודמו הליכי תכנון במידה מספקת ברשות כאמור, וכן את לופת-החשיבות שרואה הממשלה בסיוע לאותה רשות מקומית בשל השפעותיו הייחודיות של המצב הביטחוני המיוחד על הרשות המקומית ועל תושביה, ובכלל זה עקב לרבות לאור-שירות מילואים ממושך של תושביה, אד-חיפות וצורך בחיבור לחשמל באותה רשות מקומית בשל בעיות בטיחות, או סמיכות הרשות המקומית או המתחם לאזורי לחימה או לקו הגבול. —את השפעותיו של המצב הביטחוני המיוחד על שלומם וביטחונם של תושבי הרשות המקומית המתגוררים במתחם ללא חיבור לחשמל.

אישור לחיבור המבנה לחשמל 5-4; רשות מאשרת תיתן לבעל מבנה במתחם מזכה הנכלל בצו כאמור בסעיף 3-4, שהגיש לה בקשה לחיבור המבנה לחשמל, אישור זכאות לחיבור חשמל, ובלבד שבעל המבנה צירף לבקשתו ערבות בנקאית בסכום של 10,000 שקלים חדשים לטובת הוועדה המקומית והרשות המקומית הנוגעות בדבר, להבטחת הגשת הבקשה להיתר בנייה לגבי המבנה וקידומה.

⁴ ס"ח התשע"ד, עמ' 750.

הקמת רשת
ומתקנים להספקת
חשמל בשטח מתחם
מזכה

קבע השר מתחם מזכה בצו לפי סעיף 4-3, יחולו לגבי המתחם הוראות אלה: 6-5

(1) יראו את שטח המתחם המזכה כשטח שחלה עליו תוכנית מפורטת מאושרת לשם ביצוע עבודות והקמת מתקנים הדרושים להולכה, לחלוקה או להספקה של חשמל, ובכלל זה לעניין ההוראות לפי סעיף 261(ד) לחוק התכנון והבנייה;

(2) בלי לגרוע מהוראות פסקה (1), ועל אף האמור בכל דין, הוועדה המקומית תהיה רשאית לתת אישור להקמת מתקנים הדרושים להולכה, להשגאה זמנית (ניידת), לחלוקה או להספקה של חשמל, ובכלל זה חדרי שנאים, בשטח המתחם המזכה כאמור;

(3) הקמתם של רשת חשמל עילית ושנאים על עמודים תותר במתחם מזכה כאמור בהתאם להוראות לפי סעיף 145(ו) לחוק התכנון והבנייה ובכפוף לקבלת הרשאה לפי סעיף 45 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996⁵, מאת מנהל מינהל החשמל במשרד האנרגיה והתשתיות, ובלבד שלא ניתן להטמין בשטח המתחם רשת תתקרקעית או להקים בו חדרי שנאים, לפי העניין, בשל תנאי השטח.

שמירת דינים 7-6 אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מסמכות השר לקבוע צו לפי סעיף 157א(ח) לחוק התכנון והבנייה, וכן מהחובה לקבל אישור הנדרש לפי כל דין, ובכלל זה היתר בנייה לפי חוק התכנון והבנייה.

ביצוע 7-8 השר ממונה על ביצוע הוראות חוק זה.

תחילה ותוקף 9-8 (א) תחילתו של חוק זה 14 ימים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

(ב) חוק זה יעמוד בתוקפו שנתיים מיום התחילה (להלן – תקופת הוראת השעה); השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להאריך, בצו, את תקופת הוראת השעה בתקופות נוספות שלא יעלו במצטבר על שנתיים.

(ג) צו לפי סעיף 4-3 יעמוד בתוקפו לתקופה שנקבעה בו או עד תום תקופת הוראת השעה, לפי המאוחר.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

(ד) אישור זכאות לחיבור חשמל שניתן לפי סעיף 4-5 לבעל מבנה במתחם מזכה הנכלל בצו לפי סעיף 43, ימשיך לעמוד בתוקפו אף לאחר תום תוקפם של הוראת השעה או של הצו, לפי העניין.

דברי הסבר

כללי סעיף 157א לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה), קובע כי חברת החשמל בע"מ או חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ, לפי העניין (להלן – חברת החשמל), לא תספק חשמל לבניין, אלא אם כן יושב ראש ועדה מקומית לתכנון ולבנייה או יושב ראש ועדת משנה שלה יחד עם מהנדס הוועדה (להלן – הרשות המאשרת), נתנו אישור שלפיו ניתן היתר בנייה לגבי הבניין.

בחוק התכנון והבנייה (תיקון מס' 136), התשפ"ב-2022 (להלן – תיקון מס' 136), נוספו לסעיף 157א לחוק התכנון והבנייה הוראות מפורטות המאפשרות, בתנאים מסוימים, חיבור חשמל והספקתו גם למבנים שלא ניתן לגביהם היתר בנייה, על רקע קשיי תכנון ביישובים לא מעטים בארץ המביאים לכך שתושביהם לא התחברו לרשת החשמל או שהתחברו אליה באופן לא חוקי (סעיף 157א(ח) לחוק התכנון והבנייה). לפי הוראות הסעיף האמור, שר הפנים מוסמך לקבוע, בצו, לאחר התייעצות עם הוועדה המחוזית הנוגעת בדבר, כי הוראות הסעיף לא יחולו בשטח מסוים שקבע, לעניין חיבור לחשמל של מבנה שבנייתו הסתיימה עד יום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018) ולא נוספה לו תוספת בנייה לאחר אותו מועד, והכול בכפוף לתנאים הקבועים בחוק התכנון והבנייה. בין התנאים שנקבעו להפעלת סמכותו של שר הפנים נכללים תנאים אלה: הגשת תוכנית מפורטת למוסד התכנון המוסמך המאפשרת מגורים בשטח; ניתנה חוות דעת מתכנן המחוז, שלפיה התוכנית שהוגשה תואמת את הוראותיהן של תוכניות אחרות לפי חוק התכנון והבנייה; מבקש חיבור החשמל התחייב לפעול להגשת בקשה להיתר בנייה וצירף ערבות בנקאית להבטחת תשלום החיובים שהיה חב בהם אילו הייתה מוגשת בקשה להיתר בנייה לגבי המבנה הנוגע בדבר. עם זאת, יישום הוראותיו של תיקון מס' 136 לא הביא לשינוי משמעותי בחיבור לחשמל ביישובים רבים, בין השאר מאחר שהחוק היום מחייב הגשת תוכנית מפורטת למוסד התכנון, פעולה שכרוכה בעלות כספית ובקשיים אחרים. כך, בחלק מהיישובים יש קשיים משמעותיים לקדם הליכי תכנון ובנייה, ועקב כך תושביהם אינם מחוברים לחשמל כלל, או מחוברים לחשמל באופן לא חוקי שעלול לסכן את מי שנמצא במבנה או בסביבתו. יצוין כי גם ביישובים מסוימים שבהם החלו הליכי תכנון, הם מתארכים וכרוכים בעלות ניכרת. זאת ועוד, הקשיים הנובעים מהיעדר חיבור לחשמל מתעצמים נוכח המצב הביטחוני המיוחד ששורר בארץ מאז יום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), ובפרט ביישובים הסמוכים לגדר הגבול שחשופים יותר לסיכון בטיחותי עקב היעדר חיבור לחשמל.

הצעת החוק המתפרסמת בזה נועדה לקבוע הסדר זמני, שיאפשר, על אף הוראות סעיף 157א לחוק התכנון והבנייה, הספקת חשמל למבנים שאין לגביהם היתר בנייה, הממוקמים במתחמים שלא אושרה לגביהם תוכנית מפורטת וששר הפנים יקבע אותם בצו, בהתקיים תנאים כמפורט בחוק המוצע. ההסדר המוצע לא נועד לנתק את הזיקה בין חיבור לחשמל ובין קידום הליכי תכנון ובנייה, אלא להקל את התנאים לחיבור חשמל במצב של היעדר הסדרה תכנונית. יצוין כי בין השנים 1996 ו-2007 עמד בתוקפו הסדר דומה – חוק הספקת החשמל (הוראת שעה), התשנ"ו-1996, שאיפשר חיבור לחשמל של מבנים שאין לגביהם

היתר בנייה ונכללו ברשימה שקבע שר האנרגיה והתשתיות. תוקפו של החוק האמור הוא כמה פעמים עד שפקע בשנת 2007.

סעיף 1 – בהתחשב בכך שחשמל הוא מצרך יסוד המשמש בסיס לפעילויות חיוניות רבות שהן חלק בלתי נפרד משגרת היסודיים, כגון קירור הבית או חימומו, מוצע לקבוע כי מטרת החוק המוצע היא לאפשר חיבור לחשמל. נחיצות החיבור לחשמל מתעצמת נוכח המצב הביטחוני המיוחד ששורר בפודינה מאז כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2024) ופרוץ מלחמת חרבות ברזל, שכן הנגישות להתראות פיקוד העורף קשורה אף היא לחיבור לחשמל. בין שמדובר בהתראות המתקבלות מאמצעי תקשורת שנדרש חשמל להפעילם ובין באמצעות מכשיר הטלפון הנייד שנדרש חשמל להטענתו.

סעיף 21 – מוצע לקבוע הגדרות שימשו בחוק המוצע.

להגדרה "מבנה"

מוצע לקבוע כי מבנה לעניין החוק המוצע הוא בניין של קבע ששימש למגורים ערב תחילתו של החוק המוצע ואין לגביו היתר בנייה, ובלבד שבנייתו הסתיימה עד יום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022) ולא נוספה לו תוספת בנייה לאחר המועד האמור. הגדרה זו נועדה לקבוע את גדר תחולתו של החוק המוצע, כך שלא יהיה בהסדר המוצע כדי לעודד בנייה לא חוקית.

להגדרות "מתחם" ו"מתחם מזכה"

מוצע לקבוע כי המתחם ששר הפנים יהיה מוסמך לקבוע לגביו כי הוא מתחם מזכה יהיה מתחם הממוקם במקרקעין פרטיים, כלומר במקרקעין שאינם מקרקעי ישראל, שכן קשיי התכנון גוברים כאשר מדובר במקרקעין פרטיים. מתחם שקבע שר הפנים בצו יהיה "מתחם מזכה", שניתן יהיה לחבר את המבנים שבו לחשמל בכפוף להוראות החוק המוצע. מתחמים מזכים אלה יהיו מתחמים שאין לגביהם תוכנית מפורטת בתוקף, שכן לפי הוראות סעיף 157א(ח) לחוק התכנון והבנייה לא ניתן לחברם לחשמל.

להגדרה "הרשות המאשרת"

מוצע להפנות להגדרה הקבועה בסעיף 157א(א) לחוק התכנון והבנייה, שלפיה הגוף שיהיה מוסמך לתת אישור לחיבור מבנה לחשמל יהיה יושב ראש ועדה מקומית לתכנון ולבנייה או יושב ראש ועדת משנה שלה, יחד עם מהנדס הוועדה.

להגדרה "תוכנית מפורטת"

תוכנית מפורטת היא תוכנית שמכוחה ניתן לקבל היתר בנייה. תוכנית זו תלה ככלל על שטח מצומצם ולעיתים אף על מגרש או מבנה בודד. מאחר שיש מקרים שבהם יש צורך באישור תוכנית איחוד וחלוקה לשם קבלת היתרי בנייה לאחר אישור תוכנית מפורטת, מוצע לקבוע כי תוכנית מפורטת לעניין החוק המוצע תהיה תוכנית הקובעת מצב תכנוני סופי, כך ששר הפנים לא יקבע מתחמים שהמצב התכנוני בהם אינו סופי.

סעיף 32 מוצע לקבוע כי על אף הוראות סעיף 157א לחוק התכנון והבנייה, חברת החשמל תהיה רשאית לחבר לחשמל מבנה ולספק לו חשמל, אם הומצא לה אישור מאת הרשות המאשרת, ובלבד שמתקיימים בשטח תנאים המאפשרים חיבור לחשמל.

סעיף 43 מוצע להסמיק את שר הפנים, לפי בקשת ראש רשות מקומית, לקבוע, בצו, כי מתחם בתחומה של רשות מקומית מסוימת יהיה מתחם מזכה, אם התקיימו התנאים האלה:

- הוגשה לו חוות דעת מאת מתכנן המחוז ולפיה יש, על פני הדברים, היתכנות להסדרה תכנונית של

- המבנים במתחם בתוכנית מפורטת; לפי המוצע, חוות הדעת תינתן בתוך 30 ימים מיום ששר הפנים או ראש הרשות המקומית שבה ממוקם המתחם ביקשו זאת ממתכנן המחוז;
- יש חסמים משמעותיים ייחודיים להסדרת התכנון באותה רשות מקומית, הנובעים בין היתר מהעובדה שמדובר בקרקע פרטית, מכך שאין די עתודות קרקע להתרחבות הרשות המקומית וכן מהתנאים הטופוגרפיים, למשל תנאים הרריים, המייקרים מאוד את עלות התכנון והבנייה ברשות המקומית;
- הוגשה לו חוות דעת מאת מהנדס הוועדה המקומית, שלפיה נעשו פעולות שונות לקידום הסדרה תכנונית של המבנים במתחם, ובהן פעולות משמעותיות מצד הרשות המקומית הנוגעת בדבר לקידום התכנון במתחם, כגון התקשרות עם צוות מקצועי שאמור ללוות אותה בהגשת התוכנית למוסד התכנון; פעולות מצד משרדי ממשלה או רשויות סטטוטוריות לקידום הליכי התכנון במתחם; וכן אם המתחם הוכרז כמתחם מועדף לדיור לפי חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים (הוראת שעה), התשע"ד-2014. פעולות אלה מעידות כי יש אפשרות סבירה בטווח הנראה לעין להסדרה תכנונית במתחם.
- הרשות המקומית התחייבה לפעול להגשת תוכנית מפורטת במתחם בתוך שנתיים מיום שנקבע הצו בעניינה.

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי בקביעת מתחם מזכה שר הפנים יהיה מוסמך לשקול גם את המצב התכנוני באותה רשות מקומית, שכן ביישובים לא מעטים לא קודמו הליכי תכנון לאורך שנים, ואת העובדה שהממשלה בחרה לסייע לרשות המקומית הנוגעת בדבר בשל השפעותיו הייחודיות של המצב הביטחוני המיוחד על תושביה, ובכלל זה על שלומם וביטחונם של תושבים המתגוררים במתחם ללא חיבור לחשמל. וכן את המצב הביטחוני המיוחד, והסיכונים הנשקפים כתוצאה ממנו ומהיעדר חיבור לחשמל לשלום הציבור.

סעיף 54 מוצע לקבוע כי לאחר קביעת מתחם מזכה לפי סעיף 4, רשות מאשרת תיתן לבעל מבנה במתחם אישור זכאות לחיבור לחשמל, ובלבד שבעל המבנה מסר ערבות בנקאית בסכום של 10,000 שקלים חדשים לטובת הוועדה המקומית והרשות המקומית הנוגעות בדבר, להבטחת הגשת הבקשה להיתר בנייה לגבי המבנה וקידומה. הוראה זו נועדה להבטיח כי בעל המבנה אכן יפעל לקידום ההסדרה התכנונית של המבנה.

סעיף 56 הוראות סעיף זה נועדו לאפשר לחברת החשמל לחבר בפועל מבנה הממוקם במתחם מזכה לרשת החשמל, וכך לתת מענה לחסמים הקיימים בפני חיבור כאמור. מאחר שבמקרים רבים מדובר במתחמים שאין בהם תשתית חשמל ציבורית, לא ניתן לחבר את המבנה לחשמל ללא קיומה של רשת חשמל עילית או תת-קרקעית בסמוך למבנה. ראשית, מאחר שכאמור אין תוכנית מפורטת לגבי המתחם, לא ניתן לפי חוק התכנון והבנייה לפעול במסלול של פטור מהיתר לגבי הנחת התשתית. סעיף 261(ד)(2) לחוק התכנון והבנייה קובע כי הנחת תשתית תת-קרקעית ומיתקנים נלווים יהיו פטורים מהיתר בין השאר אם העבודות "נעשות בהתאם לאחת מאלה: תכנית מפורטת מאושרת, תכנית מיתאר מקומית מאושרת הכוללת הוראות של תכנית מפורטת...". לפיכך מוצע לקבוע כי יראו את שטח המתחם המזכה כשטח שחלה לגביו תוכנית מפורטת, בין היתר לעניין סעיף 261(ד) האמור.

שנית, מוצע לקבוע כי על אף האמור בכל דין, הוועדה המקומית תהיה רשאית לתת אישור להקמת

מתקנים הדרושים להולכה, להשנאה זמנית (ניידת), לחלוקה או להספקה של חשמל, ובכלל זה חדרי שנאים, בשטח המתחם המזכה כאמור. הוראה זו נועדה להתגבר על תוכניות מתאר שבהן קבועות הוראות המחייבות הקמת רשת חשמל תת-קרקעית או שאינן מאפשרות כלל הקמת רשת חשמל במתחם מסוים, ונדרשת הקמת רשת עילית ושנאים על עמודי חשמל.

שלישית, מוצע לאפשר הקמה של רשת חשמל עילית, במקרים שבהם לא ניתן להטמין את הקווים בשל תנאי השטח. עם זאת, עדיין תידרש לכך הרשאה מאת מנהל מינהל החשמל במשרד האנרגיה והתשתיות לפי סעיף 45 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996. אם תוקם רשת עילית כאמור, היא תוקם בכפוף לתקנות לפי סעיף 145(ו) לחוק התכנון והבנייה, שמסדירות את ההרשאה התכנונית להקמת רשת עילית.

סעיף 76 מוצע לקבוע כי ההסדר המוצע לא יגרע מתוקפו של ההסדר בסעיף 157א(ח) לחוק התכנון והבנייה, המסמיך את שר הפנים לקבוע בצו אפשרות לחיבור מבנה לחשמל גם אם טרם אושרה תוכנית מפורטת המאפשרת מגורים בשטח שבו ממוקם מבנה. כמו כן, מוצע להבהיר כי החוק המוצע לא יגרע מהחובה לקבל כל אישור אחר הנדרש לפי כל דין, ובכלל זה מהחובה לקבל היתר בנייה לפי חוק התכנון והבנייה.

סעיף 7-9 החוק המוצע ייכנס לתוקף בתום 14 ימים מיום פרסומו ברשומות ויעמוד בתוקפו שנתיים. שר הפנים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יהיה רשאי להאריך את תוקפו בתקופות נוספות שלא יעלו על שנתיים במצטבר. כמו כן, מוצע לקבוע כי צו שקבע שר הפנים לפי סעיף 4 לחוק המוצע יעמוד בתוקפו גם לאחר שהחוק יפקע, אם נקבע בו תוקף מאוחר יותר, וכי אישור זכאות שניתן לבעל מבנה במתחם מזכה לחיבור לחשמל לפי סעיף 5, יעמוד בתוקפו גם לאחר שיפקעו החוק המוצע והצו שייקבע מכוחו, לפי העניין. בעת הכנת הצעת החוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית, תדון ועדת הכלכלה של הכנסת בין היתר בעניינים אלה:

- לעניין ההגדרה "מבנה" – קביעת מועד סיום בנייתם של המבנים שהחוק המוצע יחול עליהם ותיקון המועד הנקוב בסעיף 157א(ח) לחוק התכנון והבנייה בעניין מבנים שחל עליהם הסעיף האמור, והכול בשים לב לצורך להימנע ממתן תמריץ לבנייה בלתי חוקית;
- הגורם שיישא בעלות הכרוכה בחיבור מבנים הממוקמים במתחמים המזכים לחשמל;
- קביעת הוראות נוספות הנוגעות לאופן חיבורם לחשמל של מבנים הממוקמים במתחמים המזכים, כדי להקל על חברת החשמל לחבר לחשמל מבנים כאמור, ובכלל זה הוראות שיאפשרו הנתת רשת חשמל בין הרשת הקיימת ובין שטח המתחם המזכה וכן זהות הגורם המוסמך לתת הרשאה להקמתם של רשת חשמל עילית ושנאים על עמודים במתחמים המזכים;
- החיובים שיוטלו על בעל המבנה שמבקש אישור לחבר את המבנה שבבעלותו לחשמל, ובכלל זה הערבות שעל בעל מבנה כאמור לצרף לבקשתו לשם קבלת אישור לזכאותו לחיבור המבנה לחשמל;
- היחס בין ההסדר המוצע ובין ההסדר הקבוע בסעיף 157א(ח) לחוק התכנון והבנייה;
- קביעת מועד למתן הצו הראשון לפי החוק המוצע כדי לאפשר יישום מהיר של החוק.

יוזמים: חברי הכנסת אופיר כץ, חנוך דב מלביצקי, מירב בן ארי, יצחק קרויזר, זאב אלקין, ינון אזולאי

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/682 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 14.01.2024 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 23.01.2024 ומספרה הוא 1329(חק/682).

1329(חק/682). הצעת חוק אספקת החשמל (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ אופיר כץ ואחרים (פ/4182)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, יואב בן צור וחי"ה רוסלאן עותמאן, כרמית יוליס, רועי גולדשטיין, פנינה קפלן, מתן רוזנברג ועומר רחמים שבמהלכו מודיע שר המשפטים כי והוא המשנה ליועצת המשפטית לממשלה יבוא בדברים עם חבר הכנסת אופיר כץ.

(פה אחד)

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה:

- א. לתמוך בקריאה הטרומית בהצעת חוק אספקת החשמל (הוראת שעה), התשפ"ד-2024 של חה"כ אופיר כץ ואחרים (פ/4182).
- ב. המשך הליכי החקיקה יקודמו בהסכמת משרדי הפנים, האנרגיה והתשתיות, המשפטים, הגנת הסביבה והאוצר.
- ג. הצעת החוק תוחזר לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה לפני הקריאה הראשונה.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת אלון שוסטר
רם בן ברק

4472/25/פ

הצעת חוק המים (תיקון – קביעת תעריפי מים לחקלאות), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 112 ב.1. בחוק המים, התשי"ט–1959¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 112א יבוא:
"תעריפי מים 112ב. (א) מועצת הרשות הממשלתית, באישור שר המסופקים לחקלאות מים החקלאות ופיתוח הכפר, תקבע בכללים, תעריפי מים המסופקים לחקלאות; בקביעת כללים כאמור תשקול מועצת הרשות הממשלתית, בין השאר, את אלה:

- (1) רכיבי עלויות הקשורים לשימוש במים לחקלאות;
 - (2) יכולת התשלום של צרכני מים לחקלאות;
 - (3) סוג המים בו נעשה שימוש בפועל.
- (ב) בכללים כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) רשאית מועצת הרשות הממשלתית לקבוע תעריף מופחת למים שפירים באזור לגידולי חקלאות שאין בו חלופה לשימוש במי קולחין, באזור נסמך מים שפירים, באזור עדיפות לאומית ובאזור קו עימות;

(2) לעניין תעריף להפקת מים מושבים לחקלאות, ייקבע התעריף תוך קיזוז עלויות טיפול בטיהור השפכים ועלויות טיפול נוסף במים אם נדרש."

2. כללים ראשוניים .2 כללים ראשוניים לפי סעיף 112ב לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יובאו לאישור שר החקלאות ופיתוח הכפר בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

3. הוראת מעבר .3 עד כניסתם לתוקף של כללים ראשוניים לפי סעיף 2 לחוק זה, יעמדו בתוקפם תעריפי מים המסופקים לחקלאות שנקבעו לפי סעיף 112 לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום תחילתו של חוק זה; ואולם, ועל אף האמור בכללים שנקבעו לפי סעיף 112 לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום תחילתו של חוק זה, תעריפי מים המסופקים לחקלאות כמפורט בפסקאות (1) ו-(2) שלהלן, לא יעלו על סכומים אלה:

(1) 1.0 שקלים חדשים למטר מעוקב של מים המסופקים ממפעל השפדן; לעניין זה, "מפעל השפדן" – מפעל המים של חברת מקורות, הקולט מי קולחין מטוהרים ממכון הטיהור של שפכי גוש דן ומספק אותם להשקיה חקלאית בדרום הארץ;

(2) 1.3 שקלים חדשים למטר מעוקב למים שפירים באזור נסמך מים שפירים, באזור עדיפות לאומית, באזור קו עימות ובאזור שאין בו חלופת מי קולחין שבו פחות ממחצית הקצאת המים לחקלאות היא מי קולחין.

ד ב ר י ה ס ב ר

החקלאות מאפשרת ביטחון קיומי ומניע כלכלי, מאפשרת אספקת מזון מקומית, תוך צמצום התלות בגורמים חיצוניים, גם בעתות של משברים מדיניים, ביטחוניים ואקלימיים.

על אף חשיבותה של החקלאות המקומית לביטחון מזון ולהתמודדות עם משברים ומצבי חירום, מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב כגורם המוסמך לקבוע כללים לחישוב עלות המים, כמשאב החיוני לקיום חקלאות, אינה מחויבת לקידום החקלאות ולביסוסה ואינה לוקחת בחשבון את התועלות החיצוניות של החקלאות, את תרומתה הגדולה של החקלאות למשק המים הארצי או את חלקה היחסי של החקלאות בצריכת מים שפירים.

סעיף 111 לחוק המים, התשי"ט–1959 (להלן – חוק המים), מחייב את מועצת הרשות הממשלתית לקבוע כללים לחישוב עלות המים לפי עקרונות אחידים ועקרון העלות בקשר להפקת המים, הולכתם ואספקתם, לרבות ריבית, עלות הון, תשתיות וכיוצא בזאת, כמו גם בהתחשב באזורים ובנתונים גאוגרפיים או טופוגרפיים המשפיעים על עלויות ההפקה, ההולכה או ההספקה של המים.

לפי סעיפים 111 ו-112 לחוק המים, תעריפי המים צריכים להיקבע על פי חישוב עלות המים, ובשים

לב ליכולת התשלום של צרכני המים במטרה פלונית ולתצרוכת המים לאותה מטרה.

על מנת שניתן יהיה לקיים התיישבות חקלאית בכל האזורים בארץ, תעריפי המים צריכים להיקבע בשים לב להימצאות מים טבעיים ומים מושבים באותו האזור, ולאיכות המים ככל שזו משפיעה על הגידולים.

בשנים האחרונות תעריפי המים לחקלאות האמירו אל מעבר ליכולת התשלום של חקלאים רבים. כך, גם משום שנלקחו בחשבון העלויות על פיהן נקבעו תעריפי מים לחקלאות, גם עלויות שאינן נוגעות לשימוש החקלאי במים, וגם משום שלא נבדקה כלל יכולת התשלום של הצרכנים כפי שמתחייב מהחוק, והתעריפים נקבעו בלי לשים לב אליה.

הבעיה מתגלית כאקוטית וחמורה, בפרט באזורי הפריפריה בדרום ובצפון ובמזרח, שנאלצים בימים אלה גם להתמודד עם הקשיים שנוצרו בקשר עם מלחמת חרבות ברזל, פינוי הישובים, ומניעת גישה לשטחים חקלאיים רבים, עד כדי חשש של ממש להמשך עיבוד חלק מהשטחים החקלאיים, במחירי מים שאין יכולת לשלם אותם.

שימור החקלאות באזורים אלה הינו אינטרס לאומי ראשון במעלה, ולשם כך מתחייבת בימים אלה גם פעולה מכוונת של הפחתת מחירי המים לחקלאות בהם נושאים החקלאים באזורים אלה, כדי לסייע בתזרה לעיבוד השטחים ולהבטיח המשך העיבוד.

לפיכך, מוצע לקבוע כי תעריפי המים לחקלאות ייקבעו בכללים ובאישור שר החקלאות ופיתוח הכפר. בקביעת תעריפים כאמור, ישקלו, בין השאר, רכיבי עלויות שיש לקחת בחשבון בקשר עם השימוש במים לחקלאות, יכולת התשלום של צרכני המים לחקלאות באזורים השונים, סוגי המים בהם נעשה שימוש על ידי צרכני המים לחקלאות, ואזורים לגידולי חקלאות הנעדרים חלופות לשימוש במי קולחין. כמו כן, מוצע כי בקביעת תעריף מים מושבים לחקלאות, יחושב התעריף בקיזוז עלויות טיפול בטיהור השפכים ועלויות טיפול נוסף במים.

עוד מוצע לקבוע, כהוראת מעבר, כי תעריפי המים לחקלאות יוגבלו לשקל אחד למטר מעוקב למים המסופקים ממפעל השפדן, ול-1.3 שקלים חדשים למטר מעוקב למים שפירים באזור נסמך מים שפירים, אזור עדיפות לאומית, אזור קו עימות ואזור נעדר חלופת מי קולחין שבו פחות ממחצית הקצאת המים לחקלאות היא מי קולחין.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ב באדר ב' התשפ"ד (01.04.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1102 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.06.2024.

חק/1102. הצעת חוק המיס (תיקון - קביעת תעריפי מיס לחקלאות), התשפ"ד-2024
של חה"כ אלון שוסטר ורם בן ברק (פ/4472)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים: חברי הכנסת יסמין פרידמן
יוסף טייב
יוראי להב הרצנו

4150/25/פ

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון – צמצום בזבוז מזון שתוקפו עומד לפוג ברשתות הקמעונאות הגדולות), התשפ"ד–2023

1. הוספת סעיף 15א. בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981¹, אחרי סעיף 15 יבוא:

15א. "מכירת מזון שתוקפו עומד לפוג בהנחה
קמעונאי גדול כהגדרתו בחוק קידום התחרות
בענף המזון, התשע"ד–2014², ימכור מוצר מזון
המסומן לפי חוק זה בתאריך ייצור ובמועד תפוגה,
שנותרה עוד עשירית מתקופת תוקפו הנספרת
מיום הייצור המסומן ועד מועד התפוגה המסומן,
בהנחה של לפחות 30% ממחירו המלא באותה
החנות; קמעונאי גדול ימכור מוצרי מזון כאמור
במתחם מיוחד שיקצה לכך בחנות, שאת גודלו
ומיקומו יקבע השר בתקנות."

דברי הסבר

הדוח הלאומי לאובדן מזון ולהצולת מזון לשנת 2020 של ארגון "לקט ישראל" מציב בפנינו תמונה מדאיגה ועצובה על בזבוז מזון של כ-2.5 מיליון טונות, המהווים כ-35% מהיקף ייצור המזון המקומי בישראל, שמשמעותה הפסד כספי של כ-615 שקלים חדשים בכל חודש לכל משק בית בישראל. על מנת להקל את יוקר המחיה בישראל ולצמצם את כמויות המזון המבוזבז, על ממשלת ישראל לבצע מספר רב של צעדים בתחום המזון בכל שרשרת האספקה, החל מהחקלאים והיצרנים, דרך רשתות השיווק וההפצה ועד הצרכן עצמו. כיום, רוב הקמעונאים הגדולים מחזירים את המוצרים שעומד לפוג תוקפם ליצרן ומזדכים על מחיריהם. כך נוצר מצב שאין לאותן רשתות אינטרס למכור מוצרים שתוקפם עומד לפוג.

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.
² ס"ח התשע"ד, עמ' 438.

מטרתה של הצעת החוק לעודד את הקמעונאים הגדולים למכור את מוצרי המזון שתוקפם עומד לפוג, מבלי שיפגעו כלכלית ממכירתם ואף יגדילו את מחזור עסקיהם בכך שיכניסו לחנויות לקוחות נוספים, בד בבד עם הוזלת יוקר המחיה לצרכן הישראלי וצמצום משמעותי בבזבוז המזון בישראל. הצעת החוק מציעה לחייב קמעונאים גדולים, כהגדרתם בחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד–2014, להעמיד למכירה, בהנחה של 30% לפחות, כל מוצר מזון שנותרה עוד לפחות עשירית מתקופת תוקפו, מיום ייצורו ועד שייפוג תוקפו. כך למשל, מוצר שאורך חייו 20 ימים, יימכר בהנחה לפחות יומיים לפני שיפוג תוקפו ומוצר שאורך חייו 100 ימים יימכר בהנחה לפחות 10 ימים לפני שיפוג תוקפו. לפי המוצע, מוצרי מזון כאמור יוצעו למכירה במתחם מיוחד בחנות שאת גודלו ומיקומו יקבע שר הכלכלה והתעשייה בתקנות.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יבגני סובה וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/3171 ; פ/25/243). הצעת החוק זהה לפ/25/243 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בטבת התשפ"ד (25.12.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אליהו רביבו

פ/1932/25

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (דחיית מימוש נקודות זיכוי לחיילים משוחררים),

התשפ"ג-2023

1. תיקון סעיף 39א – בפקודת מס הכנסה¹, בסעיף 39א –

(1) האמור בו, עד הסיפה המתחילה במילים "לעניין זה", יסומן "(א)", והסיפה המתחילה במילים "לעניין זה" – תימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לפי בקשתו של החייל המשוחרר, לא תובא במניין 36 החודשים, כאמור באותו סעיף, תקופת לימודים לתואר אקדמי או לימודי מקצוע שאיננה פחותה מ-12 ואינה עולה על ארבע שנים.

(ג) בסעיף זה –

"חייל משוחרר" ו-"שירות סדיר" – כהגדרתם בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994²;

"לימודי מקצוע" – כהגדרתו בסעיף 40(ד);

"תואר אקדמי" – כהגדרתו בסעיף 40(ו).

דברי הסבר

סעיף 39א לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן – הפקודה) מעניק חלק מנקודות זיכוי עבור חייל משוחרר לכל חודש משלושים ושישה החודשים הראשונים שלאחר החודש שבו סיים את שירותו הסדיר. נקודת הזיכוי מקטינה את חבות המס של הנישום. ככל שהנישום אינו משתכר, הוא אינו יכול לנצל את נקודת הזיכוי וליהנות מהטבת המס.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.
² ס"ח התשנ"ד, עמ' 132.

חלק נכבד מהחיילים המשוחררים או משרתי השירות הלאומי והאזרחי מתחיל את לימודיו האקדמיים או המקצועיים מיד לאחר השחרור ובשל כך אינו עובד, או שהוא משתכר במשכורת נמוכה. במקרה זה, נקודת הזיכוי במס לחיילים משוחררים היא אות מתה בפקודת מס הכנסה ואינה משרתת את כוונת המחוקק להיטיב עם ציבור המשרתים.

לפיכך, מוצע לאפשר לחיילים משוחררים לממש את נקודת הזיכוי שלה הם זכאים בתקופה שהם צריכים אותה. האפשרות לדחיית מימוש של נקודת הזיכוי יביא למימושן בפועל ולהגדלת הכנסתם של החיילים המשוחררים או משרתי השירות הלאומי והאזרחי.

אפשרות לדחיית מימוש נקודת זיכוי ממס קיימת בהסדר הנוגע לעולים חדשים שנעדרים מהארץ הקבוע בסעיף 35(ג) לפקודה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בשבט התשפ"ג (23.01.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה פסל

פ/3467/25

הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין) (פטור מארנונה למצללה),

התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 5 בפקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין), 1938, בסעיף 5, בסופו יבוא:
- "(יב) שטח מצללה הצמודה לנכס המשמש למגורים; לעניין זה, "מצללה" – מבנה בלא קירות, המוקם בחצר, בגג, או במרפסת של בית מגורים, הנסמך על עמודי ובנוי מחומרים קלים, שתקרתו משטח הצללה, ובלבד שהמרווחים בין החלקים האטומים של משטח ההצללה מחולקים באופן שווה ומהווים 10% לפחות ממנו; ואולם יכול שהמבנה יהיה נסמך באופן חלקי על לא יותר מאשר שני קירות של מבנה המגורים שאליו הוא צמוד."
2. תיקון חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), תשנ"ג–1992, בסעיף 8, סעיף קטן (ד) – בטל.
- במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב)

דברי הסבר

ארנונה היא מס מוניציפלי המוטל על תושבי רשות מקומית או מועצה אזורית לצורך מימון פעילותן. בישראל הקריטריונים העיקריים המשפיעים על גובה הארנונה הם: שטח הנכס שלגביו היא מוטלת, סוג השימוש בנכס (מגורים, מסחר, משרד, תעשייה), מיקומו של הנכס (שכונת יוקרה, אזור מסחרי), ומצבו הכלכלי של התושב.

פרגולה (מצללה), נועדה ליצור צל במרפסת הבית או להגן מפני הגשם, ואינה חדר מגורים כשאר החדרים בבית, לכן לא מוצדק לגבות בגינה ארנונה. בהצעת חוק זו, מוצע לפטור מארנונה שטח שתקרתו משטח הצללה, וכך להפחית מנטל המסים הכבד המוטל על כתפיהם של אזרחים במדינת ישראל אשר במקום מגוריהם הרשות או המועצה גובות ארנונה בגין פרגולה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ג בסיוון התשפ"ג (12.06.2023)

¹ ע"ר 1938, תוסי' 1, עמי (ע) 27, (א) 31.
² ס"ח התשנ"ג, עמי 10.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1071 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 02.06.2024.

חק/1071. הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין) (פטור מארנונה למצללה), התשפ"ג-2023 של תה"כ משה פסל (פ/3467)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין, הגברות לירון סביון, ליטל בלומנטל ונעמי אברהם.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשלושה שבועות.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת ולדימיר בליאק

פ/25/4661

הצעת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב) (תיקון – חישוב עליית מחירי הארנונה), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 7 בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג–1992¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 7, ההגדרות "מדד השכר הציבורי", "שיעור העדכון" ו"שיעור עדכון מדד השכר הציבורי" – יימחקו.
2. תיקון סעיף 9 בחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "שיעור העדכון" יבוא "שיעור עדכון המדד".

דברי הסבר

בשנת 2024 תעריף הארנונה עליה ב 2.68% והחל מינואר 2025 הוא יעלה ב 5.29% לפחות, זהו שיא של 17 שנים. בשנת 2021 תעריף הארנונה התייקר על מחזיקי הנכסים בישראל בשיעור של 2.2%, וזאת למרות שמדד המחירים לצרכן עלה בתקופה הרלוונטית לעדכון רק ב-0.7%.

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג–1992, נקבע, כי החל משנת 2007 שיעור עדכון תעריפי הארנונה יהיה חיבור של מחצית משיעור השינוי של מדד המחירים לצרכן מהמדד שפורסם בחודש מאי של השנה הנוכחית למדד שפורסם בחודש מאי אשתקד, ושל מחצית משיעור השינוי של מדד השכר הציבורי שפורסם באותה תקופה.

הנוסחה הזאת נקראת "הטייס האוטומטי", והיא אמורה לשקף את הגידול בהוצאות הרשויות המקומיות המורכבות משכר לעובדים ומעליית המחירים. לאורך השנים, הנוסחה זכתה לביקורות רבות והביאה לעלייה בלתי פוסקת בתעריפי הארנונה.

כך, בין השנים 2007–2014, בהתאם למנגנון החישוב, הארנונה התייקרה ביותר מ-25%, בעוד שמדד המחירים לצרכן עלה בכ-18% בלבד. גם בשנים האחרונות, במציאות של אינפלציה שלישית, תעריף הארנונה ממשיך להתייקר.

יש לציין, כי הטיעונים בעד הנוסחה מתעלמים מכך ששכר תושבי הרשויות והכנסות בעלי העסקים לא צמודים לשכר עובדי המגזר הציבורי. על כן, ההסתכלות על הארנונה דרך הכנסות הרשויות, ולא דרך התעריפים של התושבים היא חלקית בלבד. נוסף על כך, בחישוב מדד השכר הציבורי משרד הפנים לא

¹ ס"ח התשנ"ג, עמ' 10.

משתמש בנתונים מדויקים, אלא באומדנים, אשר לרוב גבוהים יותר ממספרי האמת.
לאור האמור לעיל, כדי לנתק את ההצמדה המלאכותית של הארנונה לשיעור עליית השכר במגזר
הציבורי ולהקל על משקי הבית ובעלי העסקים, מוצע להצמיד את שיעור עדכון הארנונה למדד המחירים
לצרכן בלבד.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברי הכנסת מאיר כהן ומרב מיכאלי
(פ/4503/20; הוסרה מסדר היום ביום י"ח בכסלו התשע"ח (6 בדצמבר 2017)) ועל ידי חבר הכנסת מאיר
כהן (פ/4929/20), על שולחן הכנסת העשרים ואחת, על שולחן הכנסת העשרים ושתיים ועל שולחן הכנסת
העשרים ושלוש על ידי חבר הכנסת מאיר כהן (פ/18/21; פ/19/22; פ/891/23), על שולחן הכנסת העשרים
וארבע על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/1744/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש
על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/1928/25).

הצעת חוק זהה לפ/1928/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א בסיוון התשפ"ד (17.06.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת יצחק קרויזר

פ/25/3877

הצעת חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון מס' 4) (תיקון – הרחבת תחולה והארכת תוקף), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 5 בחוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון מס' 4), התש"ע–2010¹, בסעיף 5 –

(1) בסעיף קטן (ו)(1)(א), במקום "עשר שנים" יבוא "שבע עשרה שנים";

(2) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(1ו) על אף האמור בסעיף קטן (ב), מי שניהל מיזם, והשר, לאחר שקיבל את המלצת הוועדה הבין משרדית, אישר כי ביום י"ח בחשוון התשע"ח (7 בנובמבר 2017), החזיק במקרקעין שלגביהם נחתם חוזה עם רשות מקרקעי ישראל לפני המועד האמור, שלוש שנים לפחות לפני אותו מועד, לצורך ניהול מיזם חקלאי או מיזם חקלאי-תיירותי משולב שפעל בתמיכה ובסיוע שנתנו משרד ממשרדי הממשלה, ובכלל זה רשות מקרקעי ישראל, לצורך ניהול אותו מיזם, רשאי לבקש מרשות מקרקעי ישראל להתקשר עמו בחוזה להקניית זכויות לגבי המקרקעין לשם המשך ניהולו ופיתוחו של אותו מיזם כמיזם חקלאי-תיירותי משולב; הוראות סעיפים קטנים (ג) עד (ו) יחולו, בשינויים המחויבים, על בקשה לאישור מיזם, על הקניית זכויות במקרקעין לפי סעיף קטן זה."

2. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס–2000², בתוספת הראשונה, בפרט 59(2)(ב), במקום "סעיף 5(ב)" יבוא "סעיפים 5(ב) ו-1(1)".

מנהליים

¹ ס"ח התש"ע, עמ' 591.
² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

דברי הסבר

ביום א' באב התשי"ע (12 ביולי 2010), חוקקה הכנסת את חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון מס' 4), התשי"ע-2010 (להלן – תיקון 2010) שנועד, בין היתר, לקבוע הוראות מעבר בנוגע למיזמים חקלאיים-תיירותיים משולבים בנגב.

לנוכח קשיים שונים שהתעוררו ביישום תיקון 2010, נתקבל בכנסת, ביום י' בחשוון התשע"ח (30 באוקטובר 2017), חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון מס' 4) (תיקון) (להלן – תיקון 2017), אשר הביא לפתרון מרבית הקשיים שהתעוררו, וסלל את הדרך להמשך יישומו של תיקון 2010. כפועל יוצא, חלק מבעלי הזכויות במיזמים החקלאיים-התיירותיים המשולבים חתמו על חוזה חכירה לדורות עם רשות מקרקעי ישראל, והתקדמו בהליכי התכנון המפורט של המיזמים.

עם זאת, נותרו מספר מיזמים חקלאיים-תיירותיים משולבים בנגב ש"נפלו בין הכיסאות", משום שיוזמיהם לא החזיקו במקרקעין שלוש שנים לפני יום תחילתו של תיקון 2010. לפיכך, מוצע לאפשר גם למי שהחזיק במקרקעין בנגב לצורך ניהול המיזם במשך שלוש שנים שקדמו לחקיקת תיקון 2017, להגיש בקשות לאישור לפי תיקון 2010 בכפוף לעמידה בכל יתר הדרישות הקבועות הן בתיקון 2010 והן בתיקון 2017.

כמו כן, נוכח מורכבות ההליכים התכנוניים הפרטניים הנוגעים לחלק מהמיזמים החקלאיים המשולבים שאושרו לפי תיקון 2010 ותיקון 2017, מוצע להאריך את התקופה להשלמת תכנונו של כל מיזם בשבע שנים נוספות, קרי עד חלוף 17 שנים מיום מתן אישור השר לפי סעיף 5(ב) לחוק או מיום תחילתו של תיקון 2017 לפי המאוחר.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' באב התשפ"ג (26.07.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת פנינה תמנו

פ/25/3685

הצעת חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) (תיקון – מתן פסק דין במקרי אלימות קשים),
התשפ"ג–2023

1. הוספת סעיף 1א1 בחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג–1993¹, אחרי סעיף 1 יבוא:

1א1. (א) הוגש כנגד אדם כתב אישום בעבירה של ניסיון רצח לפי סעיף 305 לחוק העונשין, התשל"ז–1977² (להלן – חוק העונשין) או בעבירה של חבלה או פציעה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 335 לחוק העונשין, ביחס לבן זוג, והוגשה על ידי בן הזוג תביעת גט, יינתן פסק דין בעניין התביעה תוך 90 ימים מיום הגשת כתב האישום.

(ב) אם לא ניתן פסק דין בתקופה האמורה בסעיף קטן (א), ייתן על כל כך המותב הודעה מנומקת בכתב לבית הדין הרבני הגדול וייתן את פסק דינו בתוך 30 ימים ממועד מתן ההודעה.

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה לתקן את המצב העגום הרווח כיום, בו נפגע או נפגעת אשר הוגש כנגד בן זוגם כתב אישום בעבירה של ניסיון רצח או בעבירה של חבלה או פציעה בנסיבות מחמירות, אשר בוצעו כלפי בני הזוג, ממתנינים במשך שנים למתן פסק דין בתביעת גט שהגישו, ללא הבחנה או התחשבות בחוק במצב הנורא והמורכב בו הם נמצאים. כיום, כשנפתחת תביעת גט יש לקיים דיון ראשון בו מכירים את הצדדים ושומעים את הטענות.

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 165.
² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

לאחריו מתקיים לפחות דיון הוכחות אחד, ולאחר מכן סיכומים בו ניתנים לכל אחד מהצדדים 30 או 45 ימים למתן מענה לצד השני. תהליך זה נמשך לרוב מעל לשנה ועשוי להגיע לכדי מספר שנים עד למתן פסק דין בתביעה. יש לציין, כי נתונים מדויקים אודות הזמן הממוצע הלוקח לבית הדין לתת את פסק הדין, אין ברשותנו, זאת מפני שהנתונים בנושא אינם שקופים לגמרי והמידע הקיים מבוסס על נתוני ארגוני סיוע כגון מבוי סתום, העוסקים בנושא ברמה היום-יומית.

הצעת חוק זו נועדה, אם כן, לצמצם את מסגרת הזמנים עד למתן פסק דין וזאת מבלי להתערב בשיקול דעתו של בית הדין להחליט איזה פסק דין יינתן. עם זאת, לא מן הנמנע להזכיר כי ברוב המקרים פסיקת בית הדין מסתמכת על דעת גדולים, אשר פסקו כי במקרי אלימות קשים וניסיונות רצח יש לפסוק על גט בחיוב או בכפייה. כך נפסק על ידי כבוד גדולי הדיינים הרב וולדינברג, הרב עובדיה יוסף והרב קאפה, וכלשונם: "... אם מתברר לפנינו שהכה אותה הכאות של מיתה במכשיר כהה וכדומה, והאישה ניצלה ממכות המוות שלו רק בדרך נס, נראה ברור שבכגון דא כולי עלמא יודו שהאישה צודקת לטעון שאינה יכולה יותר להמשיך לדור בכפיפה אחת עם נחש כזה ולא בכל יומא מיתרחיש ניסא וכופין את הבעל לפטרה בגט פיטורין...".

בהמשך דבריהם כך: "וכללא קיימא לן בכל דוכתא דחמירא לחוש לסכנתא מלחוש לאיסורא, ובסכנתא חיישינן אפילו למיעוטא. ויתר על כן יש לומר דבכגון אמתלא גדולה ומבוררת בכדנא של נדוננו, כולי עלמא לא פליגי ומודים דכייפינן כי גם שביתת חרב אינה נתונה למות בידי שוביה...".

על כן, נראה כי ברוב המקרים מהסוג האמור יש לשער שהדיינים יבחרו בפסיקת גט בחיוב או בכפייה ומטרת הצעת החוק היא לצמצם את הזמן שעד מתן ההכרעה המדוברת ולקבוע שפסק דין בעניין כאמור יינתן בתוך 90 ימים.

הצעת החוק נכתבה בסיוע עמותת 'פורום מיכל סלע' ועמותת 'מבוי סתום'.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת רות וסרמן לנדה וקבוצת חברי הכנסת (פ/3106/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שלי טל מירון (פ/3622/25).

הצעת החוק זהה לפ/3622/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליור הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"א בתמוז התשפ"ג (10.07.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת טלי גוטליב

3433/25/פ

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – הקלטה בבית משפט לענייני משפחה), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 68 ב-1. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984¹, בסעיף 68, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), בדיון המתקיים בבית המשפט לענייני משפחה יתאפשר לבעלי הדין להקליט את הדיון ללא צורך באישור בית המשפט, ובלבד ששימוש בהקלטה ייעשה באישור בית המשפט ורק לשם הגשת תלונה למשטרת ישראל או לנציבות תלונות הציבור על שופטים כהגדרתה בחוק נציב תלונות הציבור על שופטים, התשס"ב–2002²."

דברי הסבר

נחיצות קיום דיון בבית המשפט לענייני משפחה בדלתיים סגורות מובן וברור בשים לב לסוגיות המורכבות והאישיות העולות במסגרתו. עם זאת, המציאות מלמדת כי בבית המשפט לענייני משפחה לא פעם מתרחשים דברים כואבים ומשפילים אשר אינם מקבלים שיקוף בפרוטוקול. ההשלכות של אותן מילים, אמירות ועלבונות של השופט ונציגי רווחה הן בעלות השלכות אדירות על הזכות להורות וכן על זכויות קנייניות. כיום, בעל דיון צריך לבקש מבית המשפט כי הדיון יוקלט. אמנם, בית המשפט יאפשר זאת אלא אם מצא שאין לעשות כן מטעמים מיוחדים, אך האישור אינו אוטומטי. לכן, מוצע לאפשר לבעלי הדין להקליט את הדיון בבית משפט לענייני משפחה ללא צורך באישור בית המשפט. עם זאת, נוכח המורכבות שעלולה להתעורר בעקבות הקלטת הדיון ללא צורך באישור בית המשפט, השימוש בהקלטה ייעשה אך ורק באישור בית המשפט ורק לשם הגשת תלונה למשטרת ישראל או לנציבות תלונות הציבור על שופטים. כך, התיקון המוצע ישמור על פרטיות הצדדים ולא יתאפשר שימוש בהקלטה בכל סיבה אחרת. לפיכך, לאור ריבוי סיפורים כואבים על המתרחש בדלתיים סגורות, מוצע לאפשר הקלטה כמפורט בהצעת החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז בסיוון התשפ"ג (05.06.2023)

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.
² ס"ח התשס"ב, עמ' 590.

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת גלעד קריב

53/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – אלימות במשפחה בנוכחות קטין או חסר ישע), התשפ"ג–2022

1. תיקון סעיף 301א. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 301א, אחרי פסקה (6) יבוא:

"(6א) המעשה נעשה בנוכחות קטין שטרם מלאו לו 14 שנים, או בנוכחות קטין שהקורבן הוא בן משפחתו, או בנוכחות חסר ישע שהקורבן אחראי עליו; לעניין זה –

"בן משפחה" – כהגדרתו בסעיף 351(ה);

"חסר ישע" – כהגדרתו בסעיף 368א."

2. תיקון סעיף 335. בסעיף 335 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) נעברה עבירה לפי סעיפים 334 או 335 בנוכחות קטין שהקורבן הוא בן משפחתו, או בנוכחות חסר ישע שהקורבן אחראי עליו, דינו כפל העונש הקבוע לעבירה; לעניין זה –

"בן משפחה" – כהגדרתו בסעיף 351(ה);

"חסר ישע" – כהגדרתו בסעיף 368א."

דברי הסבר

בספרות המקצועית יש התייחסות לשני סוגי מצבים בהם ילדים נמצאים במעגל האלימות בתוך המשפחה – ילדים הסופגים אלימות ישירה, ילדים אשר עדים לאלימות בין ההורים וילדים החווים את שני המצבים גם יחד. ילדים הנחשפים לאלימות נחשבים לקורבנות של אלימות במשפחה גם אם האלימות בין ההורים לא הופנתה אליהם ישירות. מחקרים אודות ילדים מצביעים על כך שהתפתחותם של ילדים ומתבגרים שנחשפים לאלימות במשפחה ניזוקה מבחינה גופנית, רגשית, קוגניטיבית, התנהגותית וחברתית לטווח קצר וארוך.

בפסק הדין בעניינו של אביעד משה, בן זוגה לשעבר של שירה איסקוב, אשר הורשע בניסיון לרצח של

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

שירה ובהתעללות בקטין (תפ"ח 5589-10-20 מ.י. נ' אביעד משה), מנתח בית המשפט את עבירת ההתעללות בקטין וקובע בין השאר כי: "המצאות הילד - פעוט שטרם מלאו לו שנתיים, בליבה של זירה בה אביו מבצע מעשי אלימות קשים ואכזריים כלפי אמו, כאשר אמו צורחת ומתחננת על חייה, ואביו אשר לא שועה לזעקותיה ולזעקותיו, שב וחובט בה פעם אחר פעם, כשדמה ניתז לכל עבר; מהווה מעשה התעללות נפשית על פי כל מבחני העזר שיצרה הפסיקה". ובהמשך: "במצב כזה בו הקטין נמצא בלב מעשי האלימות הקשים וניסיון הרצח שביצע הנאשם במתלוננת, הרי שאף שהמעשים אינם נעשים באופן פיזי בו, הם מסכנים אותו, מתאכזרים אליו ופוגעים בנפשו". בהכרעת דינו של אלירן מלול, רוצחה של מיכל סלה ז"ל (תפ"ח 19-11-26738 מדינת ישראל נ' מלול סלה), קובע בית המשפט כי עצם נוכחותה של בתם התינוקת של הנאשם והמנוחה במקום ההתרחשות, בתוך מרחץ הדמים שנוצר שם, מהווה נסיבה מחמירה. זאת, לאור העובדה שמיכל סלה ז"ל, "ברגעי חייה האחרונים הייתה מודעת לכך שביתה התינוקת הנמצאת מטרים ספורים ממנה, באותו חדר או בסמוך אליו, עלולה להיחשף למראות הקשים, וגורלה נתון אף הוא באופן מוחלט בידי של האדם הממית אותה". על כך הוסיף בית המשפט, כי ידיעתו הברורה של הנאשם שבנטילת חייה של המנוחה הוא הופך את בתו ליתומה מאימה, ראוי שתהווה נסיבה מחמירה גם היא.

בחלק מהמדינות בארה"ב, הרשעה באלימות במשפחה שבוצעה בנוכחות קטין עשויה להיחשב נסיבה מחמירה ולהביא לעונשים מחמירים יותר הכוללים תקופות מאסר ארוכות יותר, קנס מוגדל או שניהם. כך למשל, במדינות דלוואר, ג'ורג'יה, צפון קרוליינה, אוקלהומה ויוטה, ביצוע של מעשה אלימות בתוך המשפחה בנוכחותו של ילד יכולה להביא להרשעה נפרדת או נוספת לעבירת האלימות.

הגיעה העת שגם מדינת ישראל תאמץ מדיניות דומה אשר כאמור בתי המשפט כבר גילו דעתם שהיא נכונה, ותקבע כי אלימות במשפחה בנוכחות קטין או חסר ישע תהווה נסיבה מחמירה, הן במקרי רצח, ניסיון לרצח והן במקרי פציעה וגרימת חבלה חמורה. זאת על מנת להבטיח שפסק דינו המכוון של בית המשפט בעניין אביעד משה, לא יישאר תקדים בודד. בהתאם לכך, במקרה של אדם שמבצע רצח או ניסיון לרצח, בעת שכל קטין מתחת לגיל 14, או קטין שהוא קרוב משפחה של הקורבן או חסר ישע שחוסה תחת אחריות הקורבן נוכח במקום –תתקיים נסיבה מחמירה לעונש. בעבירה של פציעה או גרימת חבלה חמורה, מוצע כי נוכחות קטין שהוא קרוב משפחה של הקורבן או נוכחות חסר ישע שהקורבן אחראי עליו, יהוו נסיבה מחמירה לעונש.

הצעת החוק נוסחה בסיוע ארגון נעמת תנועת הנשים של ישראל, בשיתוף בית רות עמותת לנערות צעירות בסיכון.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברי הכנסת מירב בן ארי וגלעד קריב (2456/24/פ), על ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (2795/24/פ) ועל ידי חברת הכנסת אבתיסאם מראענה (2907/24/פ).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בכסלו התשפ"ג (12.12.2022)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה סולומון

4536/25/פ

הצעת חוק העונשין (תיקון – ביטול עבירת השוטטות), התשפ"ד–2024

תיקון סעיף 216 1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977, סעיף 216(א)(5) – בטל.

דברי הסבר

עניינו של סעיף 216 בחוק העונשין, התשל"ז–1977, הוא "התנהגות פסולה במקום ציבורי". סעיף קטן (א)(5) קובע: "העושה אחת מאלה, דינו – מאסר ששה חודשים: משוטט בחצרים או בקרבתם או בדרך או בכביש או בסביבתם, או במקום ציבורי, והכל בזמן ובנסיבות שיש בהם כדי להסיק שהוא נמצא שם למטרה אסורה או פסולה". הסעיף שמכונן את עבירת "השוטטות", קובע איסור פלילי כללי ועמום על שיטוט בחצרים, בדרכים ובמקומות ציבוריים בזמן ובנסיבות שיש בהם כדי להסיק שהמשוטט נמצא שם למטרה אסורה או פסולה. בכך, מהווה עבירת השוטטות עבירה ייחודית בדין הפלילי הישראלי עבירה שגבולותיה אינם ברורים, יסודותיה רחבים ביותר, ואשר ניסוחה הרחב מקשה על הציבור לעמוד על ההתנהגות האסורה ולהימנע ממנה, ומקנה לרשויות האכיפה שיקול דעת רחב ביותר וחריג בהיקפו כיצד לנהוג ולפעול לאכיפת האיסור.

עבירות "רכות" מסוג זה, שמפלילות קשת רחבה ולא מובהקת של התנהגויות ומקשות על הציבור לכלכל את צעדיו ולהימנע מביצוע המעשים האסורים, עומדות בניגוד לעיקרון החוקיות שלפיו אין מטילים עונש אלא לאחר אזהרה. די במאפיין זה של עבירת השוטטות כדי לחייב את בחינת ההצדקה להמשך קיומה, בשים לב לאופי ותדירות השימוש בה על ידי רשויות האכיפה.

עבירת השוטטות היא ייחודית אף ביחס לעבירות "רכות" וכוללניות אחרות משום שמעצם טבעה והגדרתה היא מועדת להיווצר כתוצאה מחיכוך בין שוטר לאזרח. מאפיינים אלו של העבירה – כוללניות, עמימות ונטייה להיווצר ולהתגלות כמעט באופן בלבדי כתוצאה מחיכוך בין שוטר לאזרח, הופכת את עבירת השוטטות לעבירה שעשויה להוביל לפגיעה חסרת פרופורציה בבני מיעוטים, ערבים, חרדים, בני הקהילה האתיופית, זרים וכיוצא באלה, ולאפשר אפיון גזעי ("פרופיילינג") רחב היקף.

בעוד עמימות העבירה מותירה פתח רחב ביותר לשוטר ברחוב לפעול בהתאם לשיקול דעתו, ניסיונו וגם דעותיו הקודמות והמוקדמות, שיקול דעת זה כמעט ואינו נתון לביקורת שיפוטית, משפטית של

רשויות התביעה או אחרת שכן ניתן להניח שמרבית המקרים בהם עולה חשד לביצוע העבירה אינם מובילים להגשת כתב אישום או בקשה להארכת מעצר בפני שופט. לפיכך, קיים קושי טבעי אף לבחון בצורה סטטיסטית את תפוצת השימוש בעבירה לצורך עיכוב תשודים (מקרים שאינם מתועדים בשיטתיות על ידי המשטרה) ואת היקף השימוש באפיון גזעי בהקשר לעבירה זו. הקשיים הברורים בקיומה של עבירה פלילית כללית ועמומה שנתונה בראש ובראשונה לשיקול דעת השוטר היחיד, כמעט ללא ביקורת כלשהי על הפעלתו, והתוצאות הטבעיות של קיום עבירה זו מצדיק את ביטולה מספר החוקים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת משה ארבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/1217/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה ארבל (פ/873/25) ועל ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין (פ/2848/25).
הצעת החוק זהה לפ/2848/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת פנינה תמנו
קטי קטרין שטרית
משה סולומון

פ/25/3117

הצעת חוק למניעת הטרדה מינית (תיקון – החמרת הענישה על הטרדה מינית באמצעים

טכנולוגיים – הפצת תוכן מיני של קטינים), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 5 בחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח–1998¹, בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) המטריד מינית כאמור בסעיף 3(א5), כשפרסום התצלום, הסרט או ההקלטה כאמור באותו סעיף הם של קטין או חסר ישע, דינו – מאסר שבע שנים, ובלבד שהמטריד אינו קטין."

דבר ה ס בר

הצעת חוק זו נועדה לקבוע נסיבה מחמירה במקרים של פרסום תוכן מיני לפי סעיף 3(א5) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח–1998, אם העבירה מבוצעת כלפי קטינים. כיום, החוק קובע עונש של עד חמש שנות מאסר עבור אדם המפיץ צילום של אדם אחר, המתמקד במיניותו של המצולם או המצולמת. ואולם, החוק אינו מבדיל בין מקרים שבהם עבירה זו נעשית כלפי קטינים לבין מקרים שבהם עבירה זו נעשית כלפי בגירים. הצעה זו מבקשת להחמיר את הענישה על עבירה זו אם הקורבן הוא קטין לשבע שנות מאסר, למעט אם המטריד עצמו הוא גם קטין. זאת, לנוכח העובדה כי בקרב הדור הצעיר יותר השימוש באמצעים הטכנולוגיים נפוץ יותר וכך גם פוטנציאל הפגיעה בילדים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בניסן התשפ"ג (29.03.2023)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/299 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 14.05.2023 .

חק/299. הצעת חוק למניעת הטרדה מינית (תיקון - החמרת הענישה על הטרדה מינית באמצעים טכנולוגיים - הפצת תוכן מיני של קטינים), התשפ"ג-2023 של חה"כ פנינה תמנו ואחרים (פ/3117)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השר יריב לוין וגב' אביגיל סון-פלדמן.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבועיים שבמהלכם יבואו מגישי הצעת החוק בדברים עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב כהן

3544/25/פ

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון – השעיה עד סיום ההליכים), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 18
בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 18(ג), בסופו יבוא "ובלבד שחברי בית הדין שדנו בבקשה להשעיה לפי סעיף 77א לא ידונו בקובלנה שהוגשה באותו עניין."
בסעיף 46 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן (א) ואחריו יבוא:
"ב) הפנקס יהיה פתוח לעיון הציבור במשרדי הלשכה ויפורסם באתר האינטרנט של הלשכה, בהתאם להוראות סעיף זה;
ג) בפרסום הפנקס יופיעו שמו המלא של עורך הדין, מספר רישיונו, מחוז הלשכה שבו הוא רשום ומענו לשליחת דואר, וכן החלטה על השעייתו לפי סעיף 68(4) לחוק, לפי סעיף 77א או לפי סעיף 78, למשך תקופת ההשעיה, אלא אם קבע בית הדין המשמעתי שלא יפורסם שמו של עורך הדין המושעה בהתאם להוראות חוק זה;
ד) המועצה הארצית רשאית לקבוע בכללים, באישור שר המשפטים, פרטים נוספים מהפנקס, שיפורסמו."
3. אחריו סעיף 77 לחוק העיקרי יבוא:
"השעיה עד סיום 77א. (א) הוגשה קובלנה נגד עורך דין, והיה לבית ההליכים הדין המשמעתי יסוד סביר לחשד שעורך הדין עבר עבירת משמעת, רשאי בית הדין, לבקשת קובל, אם ראה שחומרת העניין מחייבת זאת ושהדבר נדרש לשם הגנה על הציבור ולאחר שנתן לעורך הדין הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, להשעותו

זמנית מהעיסוק במקצועו.

(ב) השעיה לפי סעיף קטן (א) תעמוד בתוקפה לתקופה שיורה בית הדין המשמעתי ולא תעלה על שישה חודשים ממועד החלטת בית הדין על ההשעיה; ואולם בית הדין רשאי, בתום התקופה האמורה ולבקשת קובל, אם מצא כי ממשיכים להתקיים התנאים לפי סעיף קטן (א), להורות על הארכת תקופת ההשעיה בתקופות נוספות שלא יעלו על 90 ימים כל אחת; ניתן פסק דין בעניין הקובלנה בגינה הוטלה ההשעיה, יפקע תוקף ההשעיה הזמנית.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי בית הדין המשמעתי, לבקשת קובל, ולאחר שנתן לעורך הדין הזדמנות לטעון את טענותיו, להשעותו זמנית מהעיסוק במקצועו, אף לפני שהוגשה נגדו קובלנה, אם סבר כי יש חשש ממשי לביצוע עבירת משמעת ויש בהמשך עיסוקו של עורך הדין במקצועו כדי ליצור סיכון משמעותי לציבור.

(ד) (1) השעיה לפי הוראות סעיף קטן (ג) תעמוד בתוקפה לתקופה שיורה בית הדין המשמעתי ולא תעלה על 60 ימים ממועד החלטת בית הדין על ההשעיה כאמור; ואולם בית הדין רשאי, בתום התקופה כאמור ולבקשת קובל, אם מצא כי ממשיכים להתקיים התנאים לפי סעיף קטן (ג), להורות על הארכת תקופת ההשעיה כאמור בתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת, ובלבד שתקופת ההשעיה הכוללת לא תעלה על שישה חודשים מהמועד שבו הושעה לראשונה.

(2) הושעה עורך דין מהעיסוק במקצועו בהתאם להוראות סעיף קטן (ג), והחליט קובל שלא להגיש קובלנה באותו עניין, יודיע על כך הקובל לעורך הדין ולבית הדין לאלתר ויפקע תוקף ההשעיה.

(3) הושעה עורך דין מהעיסוק במקצועו בהתאם להוראות סעיף קטן (ג), והוגשה קובלנה באותו עניין ובקשת קובל להשעיה לפי סעיף קטן (א), תעמוד ההשעיה בתוקפה עד להחלטת בית הדין המשמעתי בבקשה או עד 30 יום, לפי המוקדם מביניהם.

(ה) בקשה לפי סעיף קטן (א) או (ג) לא תוגש על ידי קובל שהוא ועדת אתיקה מחוזית, אלא באישור ועדת האתיקה הארצית.

(ו) בית דין משמעתי יחליט בבקשת קובל להשעיה לפי סעיף קטן (א) או (ג) בתוך 30 ימים מיום שהוגשה הבקשה.

(ז) הוראות סעיפים קטנים 78(ד) עד (ז) יחולו על השעיה לפי סעיף זה, בשינויים המחוייבים.

4. בסעיף 78 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) החליט בית הדין המשמעתי על השעיה לפי סעיף זה או לפי סעיף 77א, תפורסם ההחלטה, כולה או חלקה, כפי שיקבע בית הדין, בציון שמו של עורך הדין המושעה, אלא אם החליט בית הדין המשמעתי אחרת, מנימוקים מיוחדים שיירשמו; פרסום כאמור יהיה בפרסומי הלשכה ובאתר האינטרנט של הלשכה."

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע הוא תוצר של עבודת הצוות לבחינת תיקוני חקיקה בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן – החוק או חוק לשכת עורכי הדין), ובכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, לשם שיפור הטיפול בתלונות על הונאה או עושק על ידי עורכי דין במסגרת תפקידם (להלן – הצוות). הצוות מונה באפריל 2021 וכולל נציגים ממשרד המשפטים, מהמשרד לשוויון חברתי ומלשכת עורכי הדין. הוא הוקם בעקבות תלונות נגד עורכי דין שעניינן ביצוע עבירות משמעת חמורות, העולות כדי הונאה או עושק של לקוחותיהם, כאשר במשך הברור והטיפול בתלונות, עורכי הדין המשיכו לעסוק במקצועם לתקופות ממושכות.

חוק לשכת עורכי הדין מסדיר בין היתר את העיסוק בעריכת דין כמקצוע המחייב רישיון, וקובע את התנאים לקבלת הרישיון. בדומה למקצועות מוסדרים רבים אחרים, קובע החוק גם הוראות לעניין דין

משמעותי של העוסקים במקצוע. בסופו של הליך משמעותי לפי החוק, מוסמך בית הדין המשמעותי להטיל על נאשם שהורשע, בין היתר, עונש של השעיה לתקופה קצובה שלא תעלה על עשר שנים או של הוצאה מהלשכה. סעיף 78 לחוק, שעניינו "השעיה זמנית", קובע שני מקרים בלבד שבהם ניתן להשעות עורך דין באופן זמני מהעיסוק במקצועו, אף לפני מתן פסק דין משמעותי, והם – הרשעתו של עורך הדין בעבירה פלילית או הגשת כתב אישום נגדו בשל עבירה פלילית, בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף האמור.

בדברי חקיקה רבים אחרים, המסדירים את העיסוק במקצועות המחייבים גם הם שמירה קפדנית על מהימנות העוסקים בהם לשם הגנה על האינטרס הציבורי (כגון רואי חשבון, חוקרים פרטיים, שמאי מקרקעין, רופאים, העוסקים במקצועות הבריאות, מתווכי מקרקעין ועוד) נקבעו הוראות המאפשרות השעיה או התליה זמנית של הרישיון לעסוק באותו מקצוע, עוד טרם ניתן פסק דין משמעותי, במקרים בהם נשקף סיכון משמעותי לציבור מתמשך עיסוקו של מחזיק הרישיון. הדבר נעשה באותם מקרים במסגרת הליך מינהלי או בפני בית דין משמעותי, ללא תלות בהרשעה פלילית או בהגשת כתב אישום בשל עבירה פלילית.

מטרתו של החוק המוצע היא להשלים את ההסדר החסר הקבוע בחוק לשכת עורכי הדין, כך שיהי ניתן להשעות עורך דין מהעיסוק במקצועו באופן זמני במהלך הליך משמעותי במקרים של חשד לעבירות משמעת כבדות משקל, במקרים שבהם חומרת העניין מחייבת זאת והדבר נדרש לשם הגנה על הציבור, ובהתקיים הנסיבות המפורטות בנוסח החוק המוצע.

השלמתו של ההליך המשמעותי, עד לקבלת פסק דין, יכול להימשך זמן רב. לפי הנתונים שהועברו מוועדות האתיקה בלשכת עורכי הדין, בחלק מוועדות האתיקה המחוזיות זמן הטיפול הממוצע בתלונה משמעותית מגיע לשנה ואף יותר. מטבע הדברים, דווקא בתיקים המורכבים והחמורים, הכוללים ריבוי עבירות ומתלוננים, משך הטיפול יכול להתארך אף יותר. בתקופה זו, בהתאם לדין הקיים, עורך הדין הנילון ממשיך לעסוק במקצועו ברישיון תוך שהוא עלול לסכן את הציבור, ומכאן ההסדר המוצע.

סעיף 1: מוצע לקבוע שהמותב בבית הדין המשמעותי הן בבקשה להשעיה זמנית לא ידון בקובלנה המשמעותית באותו עניין. זאת כדי לאפשר את הצגתם של חומרים נוספים וראיות לכאורה הרלוונטיים לקביעת המסוכנות הנשקפת מעורך הדין בפני המותב הן בהליך ההשעיה הזמנית, שאינם ניתנים להצגה בפני המותב הדין בהליך העיקרי לפני הכרעת הדין.

סעיפים 2 ו-4: סעיפים אלה נוגעים לחובת הפרסום והשקיפות בעניין החלטות בית הדין על השעיה זמנית. בסעיפים נקבע כי החלטות בדבר השעיה זמנית של עורכי דין יפורסמו לציבור בפנקס לשכת עורכי הדין, לרבות תיאור הקובלנה ומהות ההשעיה, למעט מקרים בהם החליט בית הדין שלא לפרסם את שם עורך הדין הנמצא בהליך משמעותי. מטרת התיקון היא לאפשר לציבור הרחב לבחור את עורכי הדין המטפלים תוך היכרות מלאה עם המידע בעניינם.

סעיף 3: מוצע לעגן את ליבת ההסדר המוצע, אשר יאפשר השעיה בטרם הרשעה משמעותית, בסעיף 77 לחוק לשכת עורכי הדין. בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע הסדר להשעיה זמנית לאחר הגשת קובלנה משמעותית. בנסיבות אלה, מוצע שבית הדין המשמעותי יהיה מוסמך להשעות עורך דין מהעיסוק במקצועו, לבקשת קובל ובכפוף לתנאים הבאים: קיומו של יסוד סביר לחשד שעורך הדין אכן עבר עבירת משמעת; אם חומרת העניין מחייבת זאת; רק אם הדבר נדרש לשם הגנה על הציבור, והכול לאחר שבית הדין נתן לעורך הדין הזדמנות לטעון את טענותיו בפניו.

דוגמאות למקרים חמורים אשר נדונו על ידי הצוות נגעו למקרים שבהם עורך הדין ביצע עבירת משמעת כלפי לקוח בעל מאפיינים מיוחדים, כגון קשיש, אדם הנתון במצב של חולשה שכלית, נפשית או גופנית, או אדם שאינו יודע את השפה העברית במידה מספקת, מקרים בהם עורך הדין עשה שימוש באמצעי הפחדה ואיום, הן באופן כללי והן אגב הבירור המשמעותי, עבירות שגרמו לכאורה לנזק חמור במיוחד, או ביצוע עבירות לכאורה באופן חוזר ונשנה. יובהר כי מדובר בדוגמאות בלבד, ולא ברשימה סגורה, ומובן שכל מקרה יבחן על ידי הקובל ועל ידי בית הדין המשמעותי, על פי נסיבותיו הייחודיות.

בשל הפגיעה בחופש העיסוק ובפרנסתו של עורך הדין, טרם הושלם ההליך המשמעותי לגבי עבירת המשמעת המיוחסת לו. מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי השעיה כאמור תעמוד בתוקפה לתקופה שיוורה בית הדין המשמעותי, והיא לא תעלה על שישה חודשים, ובית הדין יהיה רשאי להאריכה בתקופות נוספות שלא יעלו על 90 ימים כל אחת, לבקשת קובל ואם מצא כי ממשיכים להתקיים התנאים הנדרשים להשעיה, כמפורט לעיל. כך, תבוצע בקרה מתמשכת של בית הדין המשמעותי על ההשעיה והצורך בה, ועל ההתקדמות בהליך המשמעותי, במהלך תקופת ההשעיה.

נוסף על כך, מוצע להסמיק את בית הדין המשמעותי להשעות עורך דין באופן זמני אף טרם הוגשה הקובלנה המשמעותית, במקרים המתאימים לכך. באופן טבעי, הפגיעה בזכויותיו של עורך הדין המושעה, ביחס לבסיס הראייתי והמשפטי העומד נגדו בשלב זה, גדולה יותר. לכן, מוצע שההשעיה בשלב זה תותנה בעמידה ברף גבוה יותר מבחינת חומרת המעשים המיוחסים לעורך הדין והמסוכנות הנשקפת ממנו, לעומת השעיה לאחר הגשת קובלנה, והיא תוטל לפרקי זמן קצרים ומוגבלים עד להשלמת הבירור

המשמעותי, גיבוש הקובלנה והגשתה. גם במקרה זה בית הדין המשמעותי יקבל החלטתו רק לאחר שתינתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו בפני בית הדין.

על כן, בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע את התנאים להשעיה כאמור, והם קיומו של חשש ממשי לביצוע עבירת משמעת וקיומו של סיכון משמעותי לציבור מהמשך עיסוקו של עורך הדין במקצועו. בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע הסדרים בנוגע לתקופות ההשעיה הזמנית לפני הגשת הקובלנה – ההשעיה תהיה בתוקף למשך 60 ימים בלבד, ובית הדין יהיה רשאי להאריכה בתקופות נוספות, שלא יעלו על 30 ימים כל אחת, ובלבד שתקופת ההשעיה הכוללת לא תעלה על שישה חודשים. מוצע גם כי במקרה שבו יוחלט בסופו של יום שלא להגיש קובלנה נגד עורך הדין המושעה, יודיע על כך הקובל לעורך הדין ולבית הדין המשמעותי לאלתר, ותוקף ההשעיה יפקע.

עוד מוצע, כי אם תוגש קובלנה ותוגש בקשה מתאימה להשעיה שלאחר הגשת קובלנה, תישאר ההשעיה הראשונית בתוקף למשך 30 ימים או עד החלטת בית הדין המשמעותי בבקשה החדשה, לפי המוקדם מביניהם. זאת כדי להימנע ממצב שבו פוקעת ההשעיה הזמנית לפני הגשת הקובלנה, עוד לפני שניתנה החלטה בבקשה להשעיה אחרי הגשת הקובלנה, אף על פי שהתנאים להשעיה כאמור והסיכון הנשקף מהמשך עיסוקו של עורך הדין במקצועו לא השתנו.

בשל אופי הבקשות, אשר ביסודן חשש ממשי לפגיעה בציבור ומטרותן מתן מענה מהיר לחשש זה, מוצע בסעיף קטן (ה) כי החלטות בית הדין המשמעותי בבקשת קובל להשעיה, לפני או אחרי הגשת קובלנה, יינתנו בתוך 30 ימים מיום שהוגשה הבקשה.

בסעיף קטן (ו) מוצע לקבוע כי ההסדרים הנוגעים להשעיה זמנית בשל הרשעה פלילית או כתב אישום פלילי, הקבועים בסעיף 78(ד) עד (ז) לחוק, יחולו גם על השעיה בהתאם לחוק המוצע, בשינויים המחויבים. עניינן של הוראות אלה: פרסום החלטה, אופן הערעור על החלטה, היעדר עיכוב ביצוע של החלטה רק משום שניתן עוד לערער עליה או שעוד לא תמו הליכי הערעור, וכן בקביעה כי תקופת ההשעיה הזמנית תבוא במניין ריצוי העונש שיוטל בסוף ההליך המשמעותי.

בשני סוגי ההשעיה הזמנית המוצעים לעיל, מוצע כאמור כי בית הדין יקבל החלטה לאחר שנתן הזדמנות לעורך הדין לטעון טענותיו. יובהר כי הכוונה בנוסח ההסדר המוצע היא כי תינתן הזדמנות הוגנת לטעון טענות, אבל עורך הדין לא יוכל להתחמק ממתן החלטה בעניין השעייתו על ידי היעדר שיתוף פעולה עם ההליך והימנעות מהצגת טענותיו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ל' בסיוון התשפ"ג (19.06.2023)

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת שלום דנינו

פ/4382/25

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון – הפטר לאלתר לחייב יחיד מעבר לגיל פרישה), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 167 בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח–2018¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 167(א), אחרי "דמי המחיה" יבוא "או על יחיד שהגיע לגיל פרישה כהגדרתו בסעיף 3 לחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004² (להלן – חוק גיל פרישה)".
2. תיקון סעיף 373 בחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
"ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), על יחיד שהגיע לגיל פרישה כהגדרתו בסעיף 3 לחוק גיל פרישה, יתול חוק זה."

דברי הסבר

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח–2018 מתייחס לחייב שהוא יחיד או תאגיד הנמצא או עלול להימצא במצב של חדלות פירעון. החוק בוחן את יכולות התשלום של החייבים וקובע לפיו את שיעור התשלומים שישלמו בעת שהם מצויים בחדלות פירעון ואולם, החוק אינו מעניק התייחסות מיוחדת לאנשים מבוגרים מעל גיל פרישה. לפיכך, מוצע לתקן את החוק ולהרחיב אותו כך שמתן הפטר לאלתר מחובות תשלומים יינתן לא רק ליחיד שכושר ההשתכרות שלו אינו עולה על דמי המחיה אלא גם על יחיד שהגיע לגיל פרישה בהתאם לחוק גיל הפרישה. כמו כן, מוצע לקבוע כי הוראת המעבר המחילה על הליכים ישנים את הדין הקודם, לא תחול על חייב מעל לגיל פרישה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר א' התשפ"ד (04.03.2024)

¹ ס"ח התשע"ח, עמ' 310.
² ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

מוכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1118 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 16.06.2024 .

חק/1118. הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון - הפטר לאלתר לחייב יחיד מעבר לגיל פרישה), התשפ"ד-2024 של חה"כ שלום דנינו (פ/4382)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יזום: חבר הכנסת שמחה רוטמן

פ/25/4558

הצעת חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים) (תיקון – מעצרים מינהליים בגין חברות בארגון טרור), התשפ"ד–2024

1. הוספת סעיפים 11א ו-11ב
בחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט–1979¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 11 יבוא:
- הגבלת תחולה על 11א. אין לעשות שימוש בסמכויות על פי חוק זה, או לפי אזרחי מדינת ישראל
חלק י' בתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945² כנגד אזרח של מדינת ישראל.
- הוספת ארגון טרור 11ב. (א) על אף האמור בסעיף 11א, היה לשר על ידי שר הביטחון הביטחון יסוד סביר להניח שאזרח מדינת ישראל הוא חבר בארגון טרור המנוי בתוספת הראשונה לחוק זה, רשאי לעשות שימוש בסמכויות כלפיו לפי חוק זה.
- (ב) שר הביטחון רשאי בצו, בהסכמת שר המשפטים ובאישור וועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת (להלן – הוועדה), להוסיף ארגון טרור לתוספת הראשונה, אם שוכנע כי ארגון הטרור מפעיל אזרחים של מדינת ישראל במטרה לפגוע בקיומה של מדינת ישראל או במטרה לבצע מעשי טרור כנגד אזרחיה.

¹ ס"ח התשל"ט, עמ' 76.
² ע"ר מסי 1442, עמ' 855.

(ג) תוקפו של צו כאמור בסעיף קטן (ב) יהיה לתקופה שיקבע שר הביטחון ושלא תעלה על שנתיים; ואולם, שר הביטחון, בהסכמת שר המשפטים ובאישור הוועדה, רשאי להאריך את תוקף הצו כאמור לתקופות נוספות שלא תעלה על שנתיים כל אחת.

(ד) נודע לשר הביטחון על ארגון טרור שמתקיים בו האמור בסעיף קטן (ב), אולם נסיבות העניין מחייבות שימוש בסמכויות שבחוק זה או בתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 באופן מיידי, רשאי הוא ליתן צו המוסיף את ארגון הטרור לתוספת הראשונה באופן מיידי; תוקפו של צו כאמור יפקע בתוך 14 ימים, ולא ניתן להאריכו בתקופות נוספות.

הוספת תוספת 2. אחרי סעיף 15 לחוק העיקרי יבוא:

"תוספת

(סעיף 11ב)

ארגון טרור המפעיל אזרחים של מדינת ישראל".

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא להגביר את ההגנות הקיימות על חירותם של אזרחי ישראל בהתאם לעקרונות הקבועים בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

סעיף 5 לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו קובע: "אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת". כאשר פגיעה שכזו נעשית בהליך משפטי בו לאדם עומדות ההגנות השונות שהן ביסוד משטרה היהודי והדמוקרטי של מדינת ישראל, ובראשן חזקת החפות וזכות הטיעון בפני ערכאה שיפוטית בלתי תלויה, פגיעה שכזו עומדת במבחני המידתיות הקבועים בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, אולם כאשר מדובר בהליך של מעצר מנהלי, זכויות אלה נפגעות בצורה משמעותית. לצד זאת, ברור שמדינת ישראל נאבקה על חייה ועל חיי אזרחיה אל מול ארגוני טרור נפשעים, המבקשים להשמידה, ועל כן נדרשות סמכויות שיאפשרו למערכת הביטחון לעתים גם להשתמש ב"נשק בלתי קונבנציונלי" כדוגמת המעצרים המנהליים או צווי ההגבלה מכח תקנות ההגנה שעת חירום.

המחויבות הראשונה במעלה של כל מדינה היא לאזרחיה, לביטחונם, לשלומם ולחירותם, וגם הזכויות הדיוניות שנועדו לשרת את הזכויות המהותיות הללו חייבים להישמר להם במידת האפשר, ועל כן הצעת החוק קובעת כי לא ניתן לעצור במעצר מנהלי אזרח של מדינת ישראל, אלא אם כן יש לשר הביטחון יסוד סביר להניח כי האדם חבר בארגון טרור ששם לו למטרה לפגוע בעצם קיומה של המדינה או לבצע מעשי טרור באזרחיה. האבחנה הזו מתחייבת מעצם העיקרון של דמוקרטיה מתגוננת שאינה

מחוייבת לספק הגנות למי שמבקש להשמיד את עצם המסגרת המדינית או שהוא אויב המדינה. הצעת החוק מבקשת לקבוע כי הוראות אלה יחולו אף על הסמכויות החריגות והדומות באופיין הקבועות בתקנות ההגנה שעת חירום.

כדי להגביר את הפיקוח הפרלמנטרי על השימוש בסמכות חריגה זו ולהדגיש את אופייה הזמני מוצע בהצעת החוק כי ארגוני הטרור שהשתייכות אליהם מאפשרת שימוש בסמכות המעצר המנהלי יאושרו בידי וועדת החוקה של הכנסת ותוקף צו המכריז עליהם יוגבל לשנתיים ויהיה צריך להיות מחודש מפעם לפעם.

כדי לתת מענה לצורך דחוף אם התגלה כי ארגון טרור שאינו מופיע בתוספת פועל בישראל במטרה להשמיד את המדינה או לבצע מעשי טרור כנגד אזרחיה, ונדרשת הפעלת סמכויות בדחיפות, הצעת החוק מבקשת לאפשר לשר הביטחון להוסיף באופן מיידי לתקופה שלא תעלה על 14 יום ארגון טרור לתוספת הראשונה. בתוך אותה תקופה יידרש שר הביטחון לקבל את הסכמת שר המשפטים ואת אישור וועדת החוקה של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת וחסיגים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/1117 של ועדת השרים לענייני תיקיה מיום 16.06.2024 .

חק/1117. הצעת חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים) (תיקון - מעצרים מינהליים בגין חברות בארגון טרור), התשפ"ד-2024 של תה"כ שמחה רוטמן (פ/4558)

יו"ר ועדת השרים פותח את הדיון.

בדיון משתתפים: השרים יריב לוין, איתמר בן גביר ומר עומר רחמים.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת אריאל קלנר

פ/25/4626

הצעת חוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון –
הוראת קבע), התשפ"ד–2024

- תיקון סעיף 2 1. בחוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2024¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2(א), אחרי פסקה (4) יבוא:
- "(5) להורות לגופי הממשלה שהנושא בתחום אחריותם לעצור את שידוריו של הערוץ."
- תיקון סעיף 3 2. בסעיף 3 לחוק העיקרי, במקום האמור בו יבוא:
- "(א) הוראה לפי סעיף 2(א)(1) תעמוד בתוקפה אלא אם ניתנה הוראה אחרת על ידי שר התקשורת.
- (ב) הוראה לפי סעיפים 2(א)(2) עד 2(א)(5) תעמוד בתוקפה לתקופה האמורה בה שלא תעלה על 90 ימים; ואולם אם שוכנע ראש הממשלה כי התנאים המפורטים בסעיף האמור ימשיכו להתקיים גם לאחר התקופה האמורה, רשאי שר התקשורת, בהסכמת ראש הממשלה ובאישור ועדת השרים או הממשלה, להאריך את תקופת תוקפה לתקופה שלא תעלה על 90 ימים נוספים בכל פעם, בכפוף להתקיימות האמור בסעיף קטן 2(ב)."
- תיקון סעיף 7 3. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום האמור בו יבוא "חוק זה יכנס לתוקפו מיום פרסומו ברשומות."

דברי הסבר

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) בשעה 6:00 החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל. אלפי מחבלים חדרו משטחה של רצועת עזה לשטחה של ישראל מהיבשה, מהאוויר ומהים ותקפו באכזריות אזרחים וחיילים, במקביל לשיגור רקטות לשטחה של מדינת ישראל. במתקפת

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 760.

טרור זו נרצחו מעל 1,200 אזרחים, לרבות אנשי כוחות הביטחון השונים, נפצעו אלפים ולמעלה מ-200 אזרחים וחיילים נחטפו לשטח רצועת עזה.

נוכח האירועים האמורים, הכריז שר הביטחון, ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) על מצב מיוחד בעורף מכת סמכותו לפי סעיף 9(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – חוק ההתגוננות האזרחית). בהתאם לסעיף 9(א)(5) לחוק ההתגוננות האזרחית, התליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת (להלן – הוועדה) ביום 12 באוקטובר 2023, לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל. הממשלה האריכה הכרזה זו מזמן לזמן, באישור הוועדה, וכעת בתוקף עד יום ג' באדר א' התשפ"ד (12 בפברואר 2024). ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023) הודיעה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי כי הכריזה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה.

סעיף 39(א) לחוק יסוד: הממשלה קובע כי במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים. הממשלה האריכה הכרזה זו מזמן לזמן, באישור הוועדה. ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023), הודיעה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי כי הכריזה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה.

סעיף 39(א) לחוק יסוד: הממשלה, קובע כי במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים. בהתאם לסמכות האמורה, ונוכח המצב כאמור לעיל וכדי למנוע פגיעה ממשית בביטחון המדינה כתוצאה משידוריו של ערוץ זר המשדר בישראל, התקינה הממשלה ביום ה' בחשוון התשפ"ד (20 באוקטובר 2023) את תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה), התשפ"ד-2023 (להלן – תקנות שעת החירום), ותיקנה אותן ביום כ"ב בחשוון התשפ"ד (6 בנובמבר 2023).

ביום כ"ט בחשוון התשפ"ד (13 בנובמבר 2023) הוציא שר התקשורת הוראה מכוח תקנה 2 לתקנות שעת החירום, לאחר קבלת הסכמת שר הביטחון ובאישור ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי, המורה על הגבלת הגישה לאתרי האינטרנט של הערוץ הלבנוני אלמיאדין. ביום ב' בטבת התשפ"ד (14 בדצמבר 2023) הוציא שר התקשורת הוראה, מכוח תקנה 3 לתקנות שעת החירום, לאחר קבלת הסכמתו של שר הביטחון ובאישור ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי, המורה על הארכת הגבלת הגישה לאתרי האינטרנט של אותו ערוץ לשלושים ימים נוספים.

בתקנות שעת החירום נקבע כי תוקפן יהיה לשלושה חודשים מיום פרסומן, בהתאם למגבלה הקבועה בסעיף 39(ו) לחוק-יסוד הממשלה, "או עד מועד סיום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד לסיום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המוקדם שבהם". מכיוון שההכרזה על מצב מיוחד בעורף עדיין בתוקף וטרם הסתיימו הפעולות הצבאיות המשמעותיות, תוקף תקנות שעת החירום פקע ביום י' בשבט התשפ"ד (20 בינואר 2024), וביום כ"ג אדר ב' התשפ"ד (2 בפברואר 2024) פורסם חוק זה שיעמוד בתוקפו עד ליום כ"ו בתמוז התשפ"ד (1 באוגוסט 2024).

בחודש אפריל 2024 חוקקה הכנסת את חוק מניעת פגיעת גוף שידורים זר בביטחון המדינה (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024, המכיל את רוב ההסדרים המצויינים בחוק זה, תוך התאמות

מסוימות לעניין מתן ההוראה ותוקפה. עוד נקבע כי החוק ייקבע כהוראת שעה ותוקפו יהיה עד יום כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024), או עד מועד סיום תוקפה של התכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד לסיום הפעולות הצבאיות המשמעותיות, לפי המוקדם.

בשל העובדה שמדינת ישראל מתמודדת עם איומים ביטחוניים חמורים מהקמתה וצפויה להמשיך ולהתמודד עמם בהמשך ויתכן שאף ביתר שאת, ולאור העובדה שהיא איננה יכולה להרשות לעצמה לאפשר לגוף שידורים זר לפגוע באופן ממשי בביטחונה, מוצע לערוך בחוק מספר שינויים בכדי להתאימו למציאות זו.

ראשית, מוצע להוסיף לשר התקשורת סמכות להורות גם על עצירת שידוריו של ערוץ זר אם סבר, בהתאם לאמור בסעיף 2 לחוק, כי הוא פוגע פגיעה ממשית בביטחון המדינה.

שנית, מוצע לתקן את תקוף הוראה שניתנה על ידי שר התקשורת, כך שהוראה שניתנה לספק תכנים בדבר הפסקת שידוריו תהא הוראה קבועה עד למתן הוראה אחרת, במקום שתעמוד בתוקפה למשך 45 ימים. בנוסף, בעניין ההוראות האחרות שרשאי שר התקשורת לתת, מוצע להאריך את תוקפן מ-45 ימים ל-90 ימים.

לבסוף, מוצע לקבוע את החוק כהוראת קבע חלף קביעתו כהוראת שעה.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת צבי ידידיה סוכות (פ/4619/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ד' בסיוון התשפ"ד (10.06.2024)